

1

โลกของอีลอน

“คุณว่าผมบ้ารีเปล่า”

คำถามนี้มาจากปากอีลอน มัสก์ ตอนเกือบจบมือค้ำอันยาวนาน ซึ่งเราทานร่วมกันที่ร้านอาหารทะเลหรูหรานในซีลิกอนแวลลีย์ ผมมาถึงร้านก่อนและนั่งสบายๆพร้อมยินผสมโชนิก ด้วยรู้ว่ามัสก์จะมาสาย เหมือนเช่นเคย ผ่านไปราว 15 นาทีมัสก์ก็มาถึง เขาสวมรองเท้าหนังกางเกงยีนมีเยื่อ และเสื้อเชิ้ตติดกระดุมลายสกอต มัสก์สูงหกฟุตหนึ่งนิ้ว แต่หากถามใครก็ตามที่รู้จักเขา ทุกคนจะยืนยันว่าเขาดูตัวใหญ่กว่านั้นมาก เขาไหลลื่นว่องไวที่น่าแปลกใจและกำยำล่ำสัน คุณอาจคิดว่าเขาจะใช้รูปร่างเช่นนี้ให้เป็นประโยชน์และวางท่ากว้างเหมือนจ่าฝูงเมื่อเดินเข้าห้อง แต่เปล่าเลย เขาดูดีจะซื่อด้วยซ้ำ เขาเดินก้มหน้านิดๆ เข้ามาจับมือทักทายสั้นๆ หลังจากมาถึงโต๊ะ แล้วค่อยนั่งลง หลังจากนั้นต้องใช้ใช้เวลาสองสามนาทีที่มัสก์ถึงจะเครื่องติดและดูผ่อนคลาย

มัสก์เชิญผมมาทานมือค้ำเพื่อเจรจาอะไรทำนองนั้น เมื่อ 18 เดือนก่อนหน้านี้ ผมแจ้งเขาว่าผมวางแผนจะเขียนหนังสือเกี่ยวกับเขา และเขาก็แจ้งผมว่าเขาไม่มีแผนจะร่วมมือด้วย การปฏิเสธของเขานั้นเสียดแทงใจ แต่ก็ผลักดันให้ผมเข้าสู่โหมดนักข่าวผู้กัดไม่ปล่อย ถ้าผมต้องเขียนหนังสือเล่มนี้โดยไม่มีเขา ก็ได้เลย มีคนมากมายออกจากบริษัทของมัสก์ ทั้งเทสลาโมเตอร์สและสเปซเอกซ์ ซึ่งอยากคุย และ

ผมก็รู้จักเพื่อนของเขาหลายคนอยู่แล้ว หลังจากสัมภาษณ์ไปคนแล้วคนเล่า เดือนแล้วเดือนเล่า และมีผู้คนราว 200 คนผ่านกระบวนการไปแล้ว ผมถึงได้ขำมัสก์อีกครั้ง เขาโทร.หาผมที่บ้านและประกาศว่าเรื่องนี้เป็นไปได้สองทาง คือเขาจะทำให้ชีวิตผมยากลำบากสุด ๆ หรือไม่ก็ช่วยผมทำงานนี้ให้ลุล่วงไป เขาเต็มใจจะร่วมมือถ้าได้อ่านหนังสือเล่มนี้ก่อนตีพิมพ์และใส่เชิงอรรถเพิ่มเติมได้ เขาจะไม่ก้าวก่ายเนื้อความของผม แต่ต้องการโอกาสแก้ไขในจุดที่เขาเห็นว่าข้อเท็จจริงบิดเบือน ผมเข้าใจว่าทำไม มัสก์ต้องการควบคุมเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตของตัวเองบ้าง อีกทั้งยังเป็นกังวลประสาณักวิทยาศาสตร์และเจ็บปวดใจเมื่อเห็นข้อเท็จจริงผิดพลาด ความผิดพลาดบนหน้ากระดาษที่ตีพิมพ์จะเกาะกินจิตวิญญาณเขาไปตลอดกาล แม้ผมจะเข้าใจมุมมองของเขา แต่ก็ให้อ่านหนังสือเล่มนี้ไม่ได้ ด้วยเหตุผลส่วนตัว เหตุผลทางอาชีพ และทางปฏิบัติ มัสก์มีข้อเท็จจริงในแบบของตัวเอง และนั่นไม่ใช่ข้อเท็จจริงในแบบที่คนอื่นรู้กันเสมอไป หน้าซ้ำเขายังชอบตอบคำถามเยิ่นเย้อแม้แต่กับคำถามที่ง่ายที่สุด และการคิดถึงเชิงอรรถยาว 30 หน้าก็ดูจะสมจริงเกินรับไหว แต่ถึงอย่างไรเราก็ตกลงที่จะทานม้อค้ำ คุยเรื่องทั้งหมดนี้กัน แล้วดูว่าจะไปจบที่ตรงไหน

บทสนทนาของเราเริ่มต้นโดยพูดคุยเรื่องฝ่ายประชาสัมพันธ์ มัสก์ขึ้นชื่อเรื่องใช้งานเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์หนักหน่วง และเทศลากำลังตามหาหัวหน้าฝ่ายสื่อสารคนใหม่ “ใครคือนักประชาสัมพันธ์ที่ดีที่สุดในโลก” เขาถามด้วยสำนวนแบบมัสก์สุด ๆ จากนั้นเราก็คุยเรื่องคนที่เรารู้จักเหมือนกัน ฮาวเวิร์ด ฮิวจ์ส และโรงงานเทสลา เมื่อบริการแะมารับออเดอร์ มัสก์ขอให้แนะนำอาหารที่เหมาะสมกับแผนควบคุมอาหารแบบลดแป้งของเขา และตกลงใจเลือกกึ่งลือบสเตอร์ราดหมึกดำ การเจรจายังไม่ทันเริ่ม มัสก์ก็เริ่มคุยเล่น เขาเปิดด้วยเรื่องความกลัวครั้งใหญ่ที่ทำให้นอนไม่หลับ นั่นคือแลร์รี เพจ ผู้ร่วมก่อตั้งและซีโอของกูเกิลอาจจะกำลังสร้างกองทัพหุ่นยนต์ติดตั้งปัญญาประดิษฐ์ที่สามารถทำลายมนุษยชาติอยู่ “ผมกังวลเรื่องนี้มาก ๆ” มัสก์บอก แม้เขากับเพจจะเป็นเพื่อนสนิท และเขารู้สึกว่าโดยพื้นฐานแล้วเพจเป็นคนที่มีความตั้งใจดีและไม่ใช่ออมว้ายร้าย แต่นั่นก็ไม่ได้ทำให้รู้สึกดีขึ้นเลย ที่จริงแล้วตรงนั้นแหละคือปัญหา นิสัยแสนดีของเพจอาจทำให้เขาอนุমানไปว่าเครื่องจักรจะรับคำสั่งเราไปตลอดกาล มัสก์บอกว่า “ผมไม่มองโลกในแง่ดีขนาดนั้น เขาอาจสร้างบางอย่างที่ชั่วร้ายขึ้นมาโดยไม่ได้ตั้งใจก็ได้” เมื่ออาหารมาเสิร์ฟ มัสก์ก็สวาปาม ถูกต้องแล้ว เขาไม่ได้กิน แต่ทำให้มันหายวับไปอย่างรวดเร็วหลังตักคำขึ้นมาแค่ไม่กี่คำ ด้วยหวังจะให้มัสก์พอใจและคุยต่อ ผมเลยหันเนื้อขึ้นใหญ่ว่างลงบนจานเขา แผนนี้ได้ผล...อยู่แค่ 90 วินาที แล้วเนื้อขึ้นบ้อเริ่มก็เกลี้ยง

ต้องใช้เวลาพักหนึ่งถึงตั้งมัสก์ออกจากกระบวนการพูดคุยเรื่องปัญญาประดิษฐ์อันอึมครึม

แล้วเข้าประเด็นได้ จากนั้นพอเราเบนเข็มมาเรื่องหนังสือ มัสก์ก็เริ่มตะล่อมถามว่าทำไมผมถึงอยากเขียนเรื่องเขาและประเมินเจตนาของผม เมื่อถึงตรงนั้นผมก็เข้ายึดการสนทนาไว้เอง ด้วยอะดรีนาลินที่หลั่งออกมาพบกับเหล่าอิน ผมเริ่มรำยสิ่งที่น่าจะเป็นบทเทศนายาว 45 นาทีถึงเหตุผลทั้งหมดทั้งหมดที่มัสก์ควรให้ผมชูดคีย์ชีวิตเขา และทำเช่นนั้นโดยไม่ได้รับการควบคุมใดๆอย่างที่เขาเรียกร้องเลยแม้แต่นิดเดียว ผมพูดครอบคลุมถึงเรื่องข้อจำกัดซึ่งมีอยู่แล้วของเชิงอรรถ การที่มัสก์เข้ามาเจ้กั้เจ้าการ และความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่นักข่าวของผมที่กำลังถูกลดทอนลง ผมประหลาดใจอย่างยิ่งที่มัสก์ขัดขึ้นหลังผ่านไปสองสามนาทีและพูดง่ายๆว่า “ตกลง” สิ่งหนึ่งที่มัสก์ยึดถือสูงสุดก็คือความแน่วแน่ และเขาเคารพคนที่ยังไปต่อหลังจากบอกให้หยุด นักข่าวคนอื่นนับสิบเคยขอให้เขาช่วยเรื่องหนังสือมาก่อน แต่ผมเป็นจอมตั้งหน้าว่าคาญคนเดียวที่ยังลุยต่อหลังจากมัสก์ปฏิเสธตั้งแต่ต้น และเขาดูจะชอบข้อนี้

มีข้อค้ำคอ่ยๆจบลงพร้อมบทสนทนาน่าพอใจ และมัสก์ฟังแผนควบคุมอาหารแบบลดแป้งราบคาบ บริกรคนหนึ่งมาพร้อมประติมากรรมทะเลทรายสายไหมสีเหลืองใหญ่ยักษ์ และมัสก์ก็จัดการดื่มน้ำตาลฟองเต็มมือกิน เราได้ข้อสรุปแล้ว มัสก์อนุญาตให้ผมพบผู้บริหารที่บริษัท เพื่อนๆ และครอบครัวเขาได้ เขาจะมาพบผมเพื่อทานมื้อค่ำเดือนละครั้งจนกว่าจะเสร็จงาน เป็นครั้งแรกที่มัสก์ให้ผู้สื่อข่าวได้เห็นการทำงานภายในโลกของเขา หลังผ่านไปสองชั่วโมงครึ่งนับจากเราเริ่มคุยกัน มัสก์ก็วางมือบนโต๊ะ ชยับตัวลุกขึ้น จากนั้นก็ชะงัก จ้องมาที่ผมและหลุดคำถามเหลือเชื่อออกมาว่า “คุณว่าผมบ้าหรือเปล่า” ความแปลกประหลาดในชั่วขณะนั้นทำให้ผมพูดไม่ออกไปอึดใจหนึ่ง ขณะที่จุดประสานประสาททุกแห่งลุกไหม้ด้วยพยายามหาคำตอบว่านั่นเป็นปริศนาอะไรหรือเปล่า และถ้าใช่ ควรตอบอย่างไรให้มีชั้นเชิง จนผมได้ใช้เวลากับมัสก์ไปมากมายแล้วนั่นละถึงตระหนักว่าคำถามนั้นเขาถามตัวเองมากกว่าจะถามผม ผมตอบอะไรไปก็ไม่สำคัญ มัสก์หยุดเป็นครั้งสุดท้ายและเอ่ยข้อสงสัยออกมาว่าผมเชื่อใจได้หรือไม่ จากนั้นก็จ้องตามเพื่อตัดสิน เลี้ยววินาทีต่อมาเราจับมือกัน และมัสก์ก็ขับรถเก๋งเทสลาโมเดลเอสสีแดงออกไป

หากจะศึกษาเรื่องอีลอน มัสก์ ก็ต้องเริ่มที่สำนักงานใหญ่สเปซเอกซ์ในฮอว์ทอร์น แคลิฟอร์เนีย ชานเมืองลอสแอนเจลิส ห่างจากท่าอากาศยานนานาชาติลอสแอนเจลิสไม่กี่ไมล์ ที่นั่นผู้มาเยือนจะเจอโปสเตอร์ดาวอังคารใหญ่ยักษ์สองแผ่นติดอยู่แต่ละข้างของผนังที่ทอดไปยังคอกทำงานของมัสก์ โปสเตอร์ทางซ้ายแสดงภาพดาวอังคารในปัจจุบัน เป็นวัตถุทรงกลมสีแดงแห้งแล้งหนาวเย็น โปสเตอร์ทางขวาแสดงภาพดาวอังคารที่มีทวีปสีเขียวมหึมาล้อมรอบด้วยมหาสมุทร ดาวเคราะห์ดวงนี้ถูกเพิ่ม

ความร้อนและปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับมนุษย์ มัสก์ตั้งใจเต็มที่ที่จะพยายามทำให้มันเป็นจริง การเปลี่ยนมนุษย์ให้กลายเป็นชาวอาณานิคมอวกาศคือเป้าหมายในชีวิตที่เขาประกาศไว้ “ผมอยากตายโดยคิดว่ามนุษย์ชาติมีอนาคตที่สดใส” เขาบอก “ถ้าเราแก้ปัญหาพลังงานยั่งยืนได้ และพัฒนาไปเป็นสปีชีส์ที่กระจายเผ่าพันธุ์ในดวงดาวหลายดวงพร้อมอารยธรรมที่พาดตนเองบนดาวดวงอื่น เพื่อรับมือกับสถานการณ์เลวร้ายสุดขีดและการกวาดล้างสติปัญญาของมนุษย์ได้เมื่อไร” ตรงนี้เขาชะงักไปครู่หนึ่ง “ผมว่ามันคงจะดีมากเลย”

ถ้าบางอย่างที่มัสก์พูดและทำฟังดูน่าขัน นั่นก็เพราะในระดับหนึ่งมันเป็นเช่นนั้นจริงๆ ตัวอย่างเช่น ครั้งหนึ่งผู้ช่วยของมัสก์เพิ่งเอาไอศกรีมคุกกี้แอนด์ครีมรอยเกล็ดน้ำตาลมาให้เขา แล้วเขาก็คุยเรื่องการปกป้องมนุษยชาติอย่างจริงจังในขณะที่มีขนมเบี๋ยนริมฝีปากกลางอยู่

ความกระตือรือร้นเต็มที่ของมัสก์ในการจัดการสิ่งที่เป็นไปได้เปลี่ยนให้เขากลายเป็นเทพเจ้าในซิลิคอนแวลลีย์ ที่ซึ่งเพื่อนพ้องซื่อโอบอย่างแลร์รี เพจ พุดถึงเขาด้วยความเคารพยำเกรง และทำให้ผู้ประกอบการที่กำลังแบ่งบานดินรน “จะเป็นเหมือนอีลอน” ทั้งที่ไม่กี่ปีก่อนเพิ่งจะดินรนเลียนแบบสตีฟ จ๊อบส์ แม้ซิลิคอนแวลลีย์จะดำเนินไปภายใต้ความเป็นจริงที่บิดเบี้ยว และอยู่นอกเหนือขอบเขตจินตนาการที่มีร่วมกัน แต่มัสก์มักโดดเด่นในฐานะบุคคลสุดโต่งมากกว่า เขาคือชายที่เร่ขายฝันเรื่องรถยนต์ไฟฟ้า แสงพลังงานแสงอาทิตย์ และจรวด ลีมสติฟ จ๊อบส์ ไปได้เลย มัสก์คือพี.ที. บาร์นัม¹ เวอร์ชันไซไฟ ที่ร่ำรวยมหาศาลด้วยการหาประโยชน์จากความกลัวและเกลียดตัวเองของคน ชื่อเทสลาซะ แล้วลืมนึกความละเอียดยุติกับโลกใบนี้ไปชั่วคราว

ผมเป็นพวกที่อยู่ในกลุ่มหลังมานานแล้ว มัสก์ทำให้ผมรู้สึกเหมือนเป็นนักฝันผู้มีเจตนาดี สมาชิกผู้ถือบัตรชมรมโลกเทคโนโลยีโทเปียแห่งซิลิคอนแวลลีย์ กลุ่มนี้คล้ายการผสมรวมกันระหว่างแฟนพันธุ์แท้ไอเอ็น แรนด์² กับพวกสุดโต่งทางวิศวกรรมที่มองว่าโลกทัศน์คลั่งตรรกะของพวกเขาคือคำตอบสำหรับทุกคน ถ้าเราหลีกเลี่ยงให้ พวกเขา ก็จะแก้ปัญหาทุกอย่างของเราได้ สักวันหนึ่งอีกไม่นานนี้ เราจะสามารถดาวนโหลดสมองใส่ในคอมพิวเตอร์ พักผ่อน แล้วก็ปล่อยให้อัลกอริทึมของพวกเขาจัดการทุกอย่าง ความทะเยอทะยานของพวกเขาส่วนใหญ่พิสูจน์แล้วว่าสร้างแรงบันดาลใจและผลงานก็มีประโยชน์ แต่ชาวเทคโนโลยีโทเปียทั้งหลายก็เบื่อกับคำพูดซ้ำซากและความสามารถ

¹ P.T. Barnum (1908-1891) ชาวอเมริกันผู้โด่งดังจากการเป็นผู้ก่อตั้งคณะละครสัตว์ Barnum & Bailey Circus – ผู้แปล

² Ayn Rand (1905-1982) นักเขียน นักปรัชญา นักเขียนบทชาวรัสเซีย-อเมริกัน – ผู้แปล

ในการพล่ามเป็นชั่วโมงๆ โดยไม่ได้มีแก่นสารอะไรนัก ที่น่ากระอักกระอ่วนกว่าคือ ныัแผงของพวกเขาว่ามนุษย์นั้นบกพร่อง และมนุษย์ชาติคือภาระนำรำคาญที่ต้องจัดการในเวลาที่กำหนด เมื่อผมได้ฟังมั้สกัตามงานอีเวนต์ของซิลิคอนแวลลีย์ คำพูดโห้งของเขา มักจะดูเหมือนหลุดมาจากคู่มือเทคโนโลยีเปีย และที่น่ารำคาญใจที่สุดคือ บริษัทกัโลกของเขาไม่ได้ดูเหมือนทำได้ดีขนาดนั้นเลย

แต่ในช่วงต้นปี 2012 พวกชอบถากถางอย่างผมก็ต้องหันมาสนใจสิ่งที่มีสกัทำสำเร็จได้จริง ๆ บริษัทของเขาซึ่งครั้งหนึ่งเคยเจออุปสรรคครุมเร้ากลับทำหลายอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อนสำเร็จได้ สเปนเอกซ์ส่งแคปซูลเสเปียงบินไปยังสถานีอวกาศนานาชาติและพากลับมายังโลกได้อย่างปลอดภัย เทสลามอเตอร์สวางขายโมเดลเอส รถเก้ทที่ใช้ไฟฟ้าอย่างเดียวน้ำตาตวยงามซึ่งกระซากลมหายใจอุตสาหกรรมยานยนต์และตบหน้าดิทรอยด์³ จนสร้าง ความสำเร็จยิ่งใหญ่ทั้งสองส่งมั้สกัทะยานขึ้นสู่จุดสูงสุดที่หาได้ยากยิ่งในหมู่ยักษ์ใหญ่วงการธุรกิจ มีแค่สตีฟ จ๊อบส์ ที่ประสบความสำเร็จระดับเดียวกันในสองอุตสาหกรรมที่ต่างกันขนาดนี้ เมื่อตอนที่ปล่อยผลิตภัณฑ์ใหม่ของแอปเปิลและหนังสือพิมพ์ทำเงินออกมาในปีเดียวกัน และมั้สกัยังไม่จบแค่นั้น เขายังเป็นประธานและผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่สุดของโซลาร์ซิตี บริษัทพลังงานแสงอาทิตย์ที่กำลังเฟื่องฟูและเตรียมจะยื่นเสนอขายหุ้นครั้งแรกแก่สาธารณะ (initial public offering) ด้วยวิธีการบางอย่าง มั้สกัสร้างความก้าวหน้าครั้งใหญ่ที่สุดที่อุตสาหกรรมพลังงาน ยานยนต์ และอวกาศไม่ได้เห็นมานานบศวรรษในช่วงเวลาที่เหมือนเพียงวูบเดียว

ปี 2012 ผมตัดสินใจจะดูว่ามั้สกัเป็นคนอย่างไรด้วยตาตัวเอง และจะเขียนคอลัมน์ใหญ่เกี่ยวกับเขาให้ *บลูมเบิร์กบิสเนสวีค* ณ จุดนั้นในชีวิตของมั้สกั ทุกอย่างต้องผ่านแมรี่ เบธ บราวน์ ผู้ช่วย/เมียขวผู้ซ้อสัตย์ของเขา เธอเชิญผมไปเยี่ยมชมสิ่งที่ผมเรียกว่าดินแดนมั้สกั

ทุกคนที่มายังดินแดนมั้สกัเป็นครั้งแรกจะได้รับประสบการณ์พิศวงงงวยเหมือนกัน จะมีคนบอกให้คุณจอดรถที่ถนนวันร็อกเก็ตในฮอว์ทอร์นซึ่งเป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่ สเปนเอกซ์ ฮอว์ทอร์นนั้นดูเหมือนเป็นไปไม่ได้เลยที่จะมีอะไรดี ๆ อาศัยอยู่ มันคือส่วนกันดารของลอสแอนเจลิสเคาน์ตี ที่ซึ่งบ้านเรือน ร้านค้า และร้านอาหารโรโกโรโสตั้งอยู่แวดล้อมศูนย์กลางอุตสาหกรรมขนาดมหึมาหน้าตาเหมือนสร้างในยุคสถาปัตยกรรมทรงสี่เหลี่ยมนำเปือ อีลอน มั้สกั บั๊กหลักอุตสาหกรรมของเขากลางกองขะนี่จริงนะหรือจากนั้น...ก็ได้...อะไร ๆ จะเริ่มเข้าทำขึ้นเมื่อเห็นตึกรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาด 550,000 ตารางฟุต วาดถ้อยคำวาดไอส์ีขวว่า “เอกภาพแห่งร่างกาย วิทยุญาณ และจิตใจ” นี้ละ

³ เมืองที่ได้ฉายาว่าเมืองแห่งรถยนต์ (Motor City) – ผู้แปล

คืออาคารหลักของสเปซเอกซ์

จนเมื่อผ่านประตูหน้าของสเปซเอกซ์เข้าไปแล้ว ความอลังการของสิ่งที่ชายผู้นี้กำลังไปจึงปรากฏชัดเจน มัสก์ได้สร้างโรงงานจรวดจริง ๆ ขึ้นกลางลอสแอนเจลิส และโรงงานนี้ไม่ได้ทำจรวดทีละลำ เปล่าเลย ที่นี้สร้างจรวดหลายลำขึ้นจากศูนย์ โรงงานนี้เป็นพื้นที่ทำงานร่วมกันขนาดยักษ์ ใกล้กับด้านหลังคือท่าขนส่งขนาดมหึมาสำหรับรับโลหะชิ้นใหญ่เพื่อส่งไปยังเครื่องเชื่อมสูงเท่าตึกสองชั้น อีกด้านหนึ่งคือบรรดาช่างเทคนิคในชุดสีขาวกำลังทำเมนบอร์ด วิทยุ และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ อยู่ในห้องกระจกสร้างพิเศษกันอากาศเข้า กำลังสร้างแคปซูลที่จรวดจะนำไปส่งสถานีอวกาศ พวกเขาถือสายสักสวมผ้าพันคอเปิดเพลงของแวน ฮาเลน เสียงสนั่นและร้อยสายไฟรอบเครื่องยนตร์จรวดไปด้วย มีจรวดเสร็จสมบูรณ์แล้ววางเรียงต่อแถวพร้อมให้ยกใส่รถบรรทุก ยังมีจรวดหลายลำในอีกส่วนของอาคารรอท่าสี่ขาเคลือบ การจะชมโรงงานให้ทั่วในคราวเดียวนั้นเป็นเรื่องยาก มีคนหลายร้อยคนเคลื่อนไหวตลอดเวลาตั้งกระทู้มอยู่รอบเครื่องจักรหน้าตาประหลาดมากมาย

นี่เป็นแค่อาคารหมายเลขหนึ่งของดินแดนมัสก์ สเปซเอกซ์ที่อาคารหลายหลังที่เคยเป็นส่วนหนึ่งของโรงงานโบอิง ซึ่งสร้างส่วนลำตัวเครื่องบิน 747 อาคารหลังหนึ่งในนั้นมีหลังคาโค้งและดูเหมือนโรงเก็บเครื่องบิน ที่นั่นใช้เป็นสตูดิโอออกแบบ วิจัย และพัฒนาสำหรับเทสลา นี่เป็นที่ที่บริษัทพัฒนารถแกงโมเดลเอสและรถเอสยูวีโมเดลเอกซ์ซึ่งออกตามมาได้สำเร็จ ที่ลานจอดรถด้านนอกสตูดิโอ เทสลาได้สร้างหนึ่งในสถานีชาร์จไฟทำให้ผู้ขับที่ชาวลอสแอนเจลิสมาเต็มไฟฟ้าได้ฟรี ศูนย์ชาร์จไฟฟ้านี้สังเกตเห็นง่ายเพราะมัสก์ติดตั้งเสาสี่ขาแดงแปะโลโก้เทสลาที่อยู่ตรงกลางสระน้ำไร้ขอบเอาไว้

ในการสัมภาษณ์ครั้งแรกของผมกับมัสก์ที่สตูดิโอออกแบบนั่นเองที่ผมเริ่มจับทางวิธีพูดและทำงานของเขาได้ เขาเป็นคนมั่นใจ แต่แสดงออกไม่ค่อยเก่งเท่าไร ในการพบกันครั้งแรก ๆ มัสก์แสดงท่าที่เขินอายและเกือบ ๆ จะเงอะงะ เขายังติดสำเนียงแอฟริกาใต้อยู่แต่ก็เจ้อจาง และเสน่ห์ของมันก็ไม่เพียงพอจะชดเชยความตะกุกตะกักตามธรรมชาติในรูปแบบการพูดของมัสก์ได้ เช่นเดียวกับวิศวกรและนักฟิสิกส์หลายคน มัสก์จะหยุดค้างขณะหาวลีที่ตรงใจมาจบคำพูด และมักจะร่วภาษาวิทยาศาสตร์ยาก ๆ ที่เข้าใจกันอยู่ไม่กี่คนโดยไม่มีความช่วยเหลือหรือคำอธิบายง่าย ๆ ประกอบ มัสก์คาดหวังให้คุณตามทัน แต่ทั้งหมดนี้ไม่ได้น่ารำคาญเลย ที่จริงมัสก์จะหยุดดมูกมากมายและมีเสน่ห์อย่างยิ่ง แค่ว่ามันมีความรู้สึกจริงจังและกดดันขอบอวลอยู่ในการสนทนากับชายผู้นี้ มัสก์ไม่พูดพาล่ามเรื่อยเปื่อย (ต้องใช้ใช้เวลาสัมภาษณ์กว่า 30 ชั่วโมง มัสก์ถึงจะเปิดใจจริงๆ และให้ผมได้เข้าถึงจิตใจและบุคลิกของเขาในระดับลึกซึ้งที่ต่างออกไป)

ชื่ออีโระระดับสูงส่วนใหญ่มักมีผู้ช่วยห้อมล้อม แต่มัสก์ท่องไปทั่วดินแดนมัสก์ด้วย

ตัวเองเป็นส่วนมาก เขาไม่ใช่ชายที่เดินลับๆ ล่อๆ เข้าไปในร้านอาหาร แต่เป็นชายที่เป็นเจ้าของที่นี่และก้าวอาดๆ อย่างมีอำนาจ มัสก์กับผมคุยกันขณะที่เขาเดินไปทั่วชั้นหลักของสตูดิโอออกแบบ ตรวจสอบยานพาหนะและชิ้นส่วนต้นแบบ แต่ละที่ที่แวะ บรรดาพนักงานจะรีบเข้ามาหา มัสก์และรื้อข้อมูลใส่ เขาจะตั้งใจฟัง ประมวลผล แล้วพยักหน้าเมื่อพอใจ พอคนกลุ่มนี้ผละไป มัสก์ก็ขยับไปปรับคลังข้อมูลถัดไป ณ จุดหนึ่ง ฟรันทซ์ ฟอน ไฮลซ์เฮาเซน หัวหน้าทีมออกแบบของเทสลา อยากให้มัสก์ดูยางและขอบล้อใหม่ที่คัดมาสำหรับโมเดลเอสและดูการจัดที่นั่งของโมเดลเอกซ์ พวกเขาคุยกันแล้ว จากนั้นก็เข้าไปในห้องด้านหลังซึ่งพวกผู้บริหารจากบริษัทขายกรากฟิคซอฟต์แวร์ชั้นเลิศรายหนึ่งเตรียมการนำเสนอไว้ให้มัสก์ พวกเขาอยากแสดงเทคโนโลยีการสร้างภาพสามมิติแบบใหม่ให้ดู ที่จะทำให้เทสลาปรับแต่งผิวเคลือบของโมเดลเอสคันจริงได้ และเห็นละเอียดยิบว่าสิ่งต่างๆ อย่างเช่นเงาและไฟถนนจะสะท้อนบนตัวรถอย่างไร วิศวกรของเทสลาอยากได้ระบบคอมพิวเตอร์นี้มากและต้องการให้มัสก์เห็นตกลง จึงขยาดความคิดนี้กับมัสก์อย่างสุดความสามารถ ขณะที่เสียงส่ว่านและพัดลมโรงงานขนาดยักษ์กบถูกล่อลูกชนของพวกเขาไปหมด มัสก์ผู้สวมรองเท้าหนัง กางเกงยีนมีเย็บข้อ กับเสื้อยืดสีดำ ซึ่งเป็นชุดทำงานตามปกติ ต้องสวมแว่นสามมิติเพื่อดูการสกรีนและดูเหมือนไม่ขยับเขยื้อนเลย เขาบอกที่วิศวกรว่าจะคิดเรื่องนี้ดู จากนั้นก็เดินไปยังต้นกำเนิดเสียงที่ดังที่สุด ห้องเวิร์กชอปลึกเข้าไปในสตูดิโอออกแบบ ซึ่งวิศวกรเทสลากำลังตั้งนั่งร้านสำหรับหอคอย ตกแต่งสูง 30 ฟุตที่จะไปอยู่นอกสถานีชาร์จไฟฟ้า “เจ้านี้ดูเหมือนจะทนพายุเฮอริเคนระดับ 5 ได้เลย” มัสก์พูดขึ้น “ทำให้มันบางลงหน่อย” สุดท้ายมัสก์กับผมก็โดดขึ้นรถโมเดลเอสสีดำของเขาและบึ่งกลับไปยังอาคารหลักสเปซเอกซ์ “ผมว่าคงจะมีคนฉลาดๆ ที่มูมานะเรื่องอินเทอร์เน็ต การเงิน และกฎหมายเยอะเกินไป” มัสก์พูดระหว่างทาง “นั่นคือหนึ่งในเหตุผลที่เราไม่ค่อยเห็นนวัตกรรมมากนัก”

ดินแดนมัสก์คือภารกิจ

ผมมาที่ซิลิคอนแวลลีย์เมื่อปี 2000 และลงเอยโดยอาศัยอยู่ในย่านเทนเดอร์ลอร์นีย์ของแซนแฟรนซิสโก มันเป็นส่วนหนึ่งของเมืองที่คนพื้นที่จะอ่อนวอนให้คุณหลีกเลี่ยงไม่ต้องพยายามอะไรมากคุณก็จะได้พบคนดั่งกางเกงลงนั่งถ่ายหนังระหว่างรถที่จอดอยู่หรือเจอจอมก่อกวนบางคนทำท่าเหมือนไขกัศรชะกับด้านข้างป้ายรถเมล์ ที่บาร์เหล้าใกล้คลับเปลื้องผ้าที่นั่น หญิงข้ามเพศจะลวนลามนักธุรกิจที่สงสัย ดิมเจนมหาลดับคาไซฟาและถ่ายรดตัวเองเป็นพิธีกรรมประจำวันอาทิตย์ที่เกี่ยวจ มันคือย่านดิบเถื่อนเสียงโดนมีดแทงของแซนแฟรนซิสโก และปรากฏว่าเป็นที่ที่ยอดที่สุดในการเฝ้าดูความฝันตอคอมล้มตาย

แซนแฟรนซิสโกมีประวัติย้อนยงเรื่องความโกลา มันกลายเป็นเมืองไม่นานหลังยุคตื่นทอง และแม้แต่กรณีพิบัติภัยก็ชะลอความกระหายอยากทางเศรษฐกิจของแซนแฟรนซิสโกลงไม่ได้นาน อย่านำให้ภาพแบบรักษ์โลกหลอกเอาได้ ความรุ่งเรืองและตกต่ำต่างหากคือวิถีของที่นี่ และในปี 2000 ความรุ่งเรืองถึงขีดสุดก็ครอบงำแซนแฟรนซิสโกและความโกลาเข้ากลืนกิน ตอนนั้นเป็นช่วงเวลาแสนอัศจรรย์ที่เต็มไปด้วยประชาชนผู้หลงใหลในภาพจินตนาการอย่างหนึ่ง นั่นคือความคลั่งไคล้อินเทอร์เน็ตรายเร็ว ศูนย์รวมความกระตือรือร้นจากภาพดวงตาที่มีร่วมกันนั้นชัดเจน ก่อให้เกิดเสียงลือเสียงเล่าอ้างไม่ขาดสายกังวานไปทั่วเมือง และผมก็อยู่ในใจกลางส่วนข้อจลที่สุดของแซนแฟรนซิสโก ฝ้าผู้คนทั้งระดับสูงและต่ำถูกพฤติกรรมเกินขอบเขตกลืนกิน

เรื่องราวความบ้าคลั่งในธุรกิจช่วงเวลานี้เป็นที่รู้จักกันดี คุณไม่ต้องสร้างสิ่งที่คนอื่นต้องการเพื่อเริ่มต้นบริษัทอันเฟื่องฟูอีกต่อไปแล้ว คุณแค่ต้องมีไอเดียอะไรสักอย่างเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต และประกาศให้โลกรู้เพื่อให้นักลงทุนผู้กระตือรือร้นมาให้ทุนการทดลองทางความคิดของคุณ เป้าหมายเพียงอย่างเดียวคือทำเงินให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ในเวลาที่ยั่งยืนที่สุด เพราะทุกคนรู้ดี อย่าน้อยก็ในระดับจิตใต้สำนึก ว่าสุดท้ายแล้วความเป็นจริงก็จะต้องเข้ามาแทนที่

ผู้คนในแวลลีย์ยึดถือด้วยคำซ้ำซากที่ว่า ทำงานให้หนักเท่าที่เราเล่นแบบตรงตามตัวอักษร คนในวัยยี่สิบ สามสิบ สี่สิบ และห้าสิบ ถูกคาดหวังให้อยู่ได้รุ่ง คอกทำงานกลายเป็นบ้านชั่วคราวและสุขอนามัยส่วนบุคคลถูกละเลย ที่น่าแปลกคือการสร้างบางสิ่งขึ้นจากความว่างเปล่าต้องอดสาหะอย่างมาก แต่เมื่อถึงเวลาคลายเครียดกลับมีทางเลือกให้เหลวไหลไร้สติได้มากมาย บริษัทสุดฮ็อตและผู้ทรงอิทธิพลด้านสื่อในเวลานั้นดูเหมือนหมกมุ่นอยู่กับการดิ้นรนเอาชนะกันด้วยปาร์ตี้สุดเหวี่ยงยิ่งกว่า บริษัทหัวเก่าที่พยายามทำตัวให้ “กลมกลืน” มักจะซื้อพื้นที่ในสถานที่จัดคอนเสิร์ตแล้วจ้างนักเต้น นักกายกรรม บาร์เปิด และวงแบร์เนคเคดเลดี้ส์ (Barenaked Ladies) นักเทคโนโลยีหนุ่มสาวจะมากระหน่ำดื่มวิสกี้ผสมไมค์และสูดโคเคนในห้องน้ำเคลือบที่ ความละโมภและสนใจแต่ตัวเองคือสิ่งเดียวที่สมเหตุสมผลในตอนนั้น

ขณะที่ช่วงเวลาดี ๆ ได้รับการเก็บบันทึกไว้อย่างดี ช่วงเวลาเลวร้ายที่ตามมากลับถูกเพิกเฉยไปอย่างน่าแปลกใจ การจดจำความเบิกบานอันไร้เหตุผลนั้นสนุกกว่าการจดจำความยุ่งเหยิงที่ถูกทิ้งไว้เบื้องหลัง

ดังนั้นจึงขอบอกไว้ตรงนี้เลยว่า ภาพฝันอินเทอร์เน็ตรายเร็วที่แตกโพลงลงไปทิ้งให้แซนแฟรนซิสโกและซิลิคอนแวลลีย์อยู่ในความตกต่ำดำดิ่ง ปาร์ตี้ไร้ขอบเขตสิ้นสุดลง โสเภณีไม่มาเตรไปตามถนนเทนเดอร์ลอยน์ตอนหกโมงเช้าเพื่อเสนอความรักแบบจ่ายก่อนจีบอีกต่อไป (“มาเถอะนะ ที่รัก มันดีกว่ากาแพนะ!”) ตามงานแสดงสินค้า

แทนที่จะเป็นวงแบร์เนคเคดเลดีส์ คุณจะเจอวงชั่วคราวที่เล่นเพลงของนีล ไดมอนด์ เลือดยีดพีร์ และความน่าสมเพชอีกเป็นกระบุง

อุตสาหกรรมเทคโนโลยีไม่รู้จะทำอย่างไรกับตัวเอง นักร่วมลงทุนโง่เง่าที่โดนดูดเงินไปในช่วงฟองสบู่ไม่อยากจะไปกว่านี้อีกแล้ว จึงหยุดให้ทุนธุรกิจเสี่ยงใหม่ๆ ทั้งหมด ทีเดียวใหญ่โตของผู้ประกอบการทั้งหลายแทนที่ด้วยแนวคิดเล็กกระจ้อยร่อย มันดูราวกับว่าซิลิคอนแวลลีย์ได้รับการบำบัดหมู่ ถึงจะฟังดูน่าไปหน่อยแต่ก็เป็นเรื่องจริง กลุ่มคนผู้ชาญฉลาดหลายล้านคนเปลี่ยนมาเชื่อว่าตนกำลังสรรค์สร้างอนาคต จากนั้น... พูบ รู่ๆ การทำอะไรแบบปลอดภัยไว้ก่อนก็กลายเป็นสิ่งนำสมัยให้ทำตาม

หลักฐานยืนยันอาการอ่อนเปลี้ยนี้คือบริษัทและไอเดียต่างๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงนั้น กูเกิลปรากฏตัวและเริ่มเฟื่องฟูขึ้นจริงๆ ราวปี 2002 แต่ก็อยู่นอกสายตา ช่วงระหว่าง กูเกิลกับการเปิดตัวไอโฟนของแอปเปิลในปี 2007 คือดินแดนรกร้างของบริษัทกึ่งกึ่งก๊อททั่วไป และของใหม่สุดฮ็อตที่เพิ่งเริ่มต้นขึ้นอย่างเฟซบุ๊กและทวิตเตอร์ก็แน่นอนว่าไม่ได้เหมือนบรรพบุรุษก่อนหน้าอย่างฮิวเลตต์-แพคการ์ด, อินเทล หรือซันไมโครซิสเต็มส์ (Sun Microsystems) ซึ่งสร้างสินค้าที่จับต้องได้ และจ้างแรงงานเข้ากระบวนกรหลายหมื่นคน หลายปีต่อจากนั้น เป้าหมายได้เปลี่ยนจากการยอมเสี่ยงครั้งใหญ่ สร้างสรรค์อุตสาหกรรมใหม่และไอเดียใหม่เอี่ยมขึ้นมา กลายเป็นการหาเงินง่ายๆ โดยสร้างความบันเทิงให้ผู้บริโภคกับอัดฉีดโฆษณาและแอมพอร์มดาๆ “พวกหัวกะทิในคนรุ่นผมต่างคิดว่าทำอย่างไรให้คนคลิกดูโฆษณา” เจฟฟ์ แฮมเมอร์แบชเซอร์ วิศวกรเฟซบุ๊กยุคแรกๆ บอกกับผม “ช่วยแตกมาก” ซิลิคอนแวลลีย์เริ่มเหมือนฮอลลีวูดมากขึ้น อย่างน่ากลัว ขณะเดียวกันผู้บริโภคที่ใช้งานสิ่งเหล่านี้ก็กลับกลายเป็นเก็บตัว หมกมุ่นอยู่กับโลกเสมือนจริงของตัวเอง

หนึ่งในคนแรกๆ ที่แนะนำการแต่งตั้งของนวัตกรรมนี้อาจส่งสัญญาณถึงปัญหาที่ใหญ่กว่าคือโจนาทาน ฮีบเนอร์ นักฟิสิกส์ผู้ทำงานที่ศูนย์ยุทธการอากาศนาวี (Naval Air Warfare Center) ของเพนตากอนในไชน่าเลค แคลิฟอร์เนีย ฮีบเนอร์คือ *Leave It To Beaver*⁴ ฉบับพ่อค้าความตาย เขาเป็นชายวัยกลางคน ผอม ศีรษะล้าน ชอบสวมเสื้อผ้าสีเหมือนดินเป็นชุดกางเกงสีเทา ก็เสื้อเชิ้ตลายทางสีน้ำตาล และแจ็กเก็ต ผ้าใบสีเทา ก็เขาออกแบบระบบอาวุธตั้งแต่ปี 1985 ได้รับรู้ข้อมูลเชิงลึกโดยตรงในเทคโนโลยีล้ำสุดและยอดเยี่ยมที่สุดทั้งด้านวัสดุ พลังงาน และซอฟต์แวร์ หลังธุรกิจดอทคอมซบเซา เขาก็หงุดหงิดกับความอ่อนด้อยของสิ่งที่ควรจะเป็นนวัตกรรมซึ่งส่งมาถึงโต๊ะเขา

⁴ละครซิตคอมอเมริกัน เป็นเรื่องเกี่ยวกับเด็กชายผู้อยาก رؤอยากเห็นและใส่ชื่อชื่ออีโอดอร์ “เดอะบีเวอร์” เคลเวอร์ กับการผจญภัยในบ้าน โรงเรียน และชานเมืองละแวกบ้านตัวเอง - ผู้แปล

ปี 2005 ฮีบเนอร์เสนอบทความเรื่อง “กระแสการถดถอยที่เป็นไปได้ในนวัตกรรมทั่วโลก” ซึ่งเป็นสิ่งที่ฟ้องถึงสถานการณ์ของซิลิคอนแวลลีย์ หรือไม่ว่าอย่างน้อก็เป็นคำเตือนถึงกลางร้าย

ฮีบเนอร์เลือกใช้การอุปมาถึงต้นไม้อธิบายระดับของนวัตกรรมที่เขามองเห็น มนุษย์ปีนผ่านช่วงลำต้นของต้นไม้ไปแล้ว และได้ไต่ขึ้นไปยังกิ่งก้านหลักๆ คือชุดคั่นไอเดียเปลี่ยนโลกครั้งสำคัญมาก ๆ ส่วนใหญ่ ทั้งล้อ ไฟฟ้า เครื่องบิน โทรศัพท์ และทรานซิสเตอร์ ตอนนีเราห้อยต่องแต่งอยู่ใกล้ปลายก้านด้านบนสุดของต้นไม้ และหลักๆ ก็แค่ขัดเกลานวัตกรรมในอดีตให้ดีขึ้น เพื่อสนับสนุนประเด็นของเขาในบทความ ฮีบเนอร์ได้แสดงให้เห็นว่าความถี่ของการประดิษฐ์คิดค้นที่เปลี่ยนแปลงชีวิตไปนั้นเริ่มช้าลงแล้ว เขายังให้ข้อมูลเป็นหลักฐานด้วยว่าจำนวนสิทธิบัตรที่ออกให้ต่อคนลดลงไปเรื่อยๆ “ผมว่าความเป็นไปได้ที่เราจะค้นพบสิ่งประดิษฐ์แบบหนึ่งในร้อยอันดับต้นๆ น้อยลงทุกทีๆ” ฮีบเนอร์บอกผมในการสัมภาษณ์ “นวัตกรรมเป็นทรัพยากรที่มีจำกัด”

ฮีบเนอร์ทำนายว่าคนเราจะใช้เวลาประมาณ 5 ปีในการไล่ตามสิ่งที่คิดไว้ทัน และการพยากรณ์นี้ก็พิสูจน์แล้วว่าเกือบจะถูกเผง รวปี 2010 ปีเตอร์ ทิล ผู้ร่วมก่อตั้งเพย์พาล และผู้ลงทุนรายแรกๆ ในเฟซบุ๊ก เริ่มนำเสนอไอเดียว่าอุตสาหกรรมเทคโนโลยีทำให้ผู้คนผิหวาง “เราต้องการรถบินได้ แต่กลับได้อักษร 140 ตัว” กลายเป็นแท็กไลน์ของบริษัทร่วมทุนฟาวน์เดอร์สฟันด์ (Founders Fund) ของเขา ในความเรียงชื่อ “เกิดอะไรขึ้นกับอนาคต” ทิลกับเพื่อนร่วมงานของเขาอธิบายว่าทวิตเตอร์ ข้อความยาว 140 ตัวอักษร และสิ่งประดิษฐ์ที่คล้ายคลึงกันทำให้ผู้คนผิหวางอย่างไร เขาให้เหตุผลว่านวนิยายวิทยาศาสตร์ซึ่งครั้งหนึ่งเคยสรรเสริญอนาคต กลับกลายเป็นฝันร้ายเพราะผู้คนไม่ได้มองแง่ดีกับความสามารถของเทคโนโลยีที่จะเปลี่ยนโลกอีกต่อไป

ผมเป็นสาวกแนวคิดทำนองนี้หลายแนวคิดจนกระทั่งได้เยี่ยมชมดินแดนมัสก์ครั้งแรก แม้มัสก์จะไม่ได้เงินอายอะไรกับสิ่งที่เขาทำอยู่ แต่คนนอกบริษัทเขาน้อยนักจะเคยได้เห็นโรงงาน ศูนย์วิจัยและพัฒนา จุดที่เครื่องจักรทำงาน และได้รู้เห็นขอบเขตของสิ่งที่เขาทำอยู่กับตาตัวเอง นี่คือนายผู้ที่ยึดถือหลักการของซิลิคอนแวลลีย์ส่วนใหญ่ไว้เบื้องหลังการเคลื่อนไหวอันว่องไว และการบริหารองค์กรที่ปราศจากลำดับชั้นแบบราชการ อีกทั้งประยุกต์ใช้มันเพื่อพัฒนาเครื่องจักรขนาดใหญ่ล้ำจินตนาการ และไล่ตามสิ่งที่อาจจะเป็นการค้นพบครั้งยิ่งใหญ่อย่างแท้จริงที่เราขาดไป

ตามจริงแล้ว มัสก์น่าจะเป็นส่วนหนึ่งในอาการอ่อนเปลี้ยที่พุดถึงก่อนหน้า เขาโดดเข้าสู่ช่วงคลั่งคอตคอมในปี 1995 หลังเพิ่งจบจากวิทยาลัยมหาหมาดๆ เขาก่อตั้งบริษัทชื่อซิป 2 (Zip2) ซึ่งเป็นกูเกิลแมพส์แบบดั้งเดิมผสมกับเยลป์ (Yelp) ธุรกิจเลี้ยงอย่างแรกนั้นสุดท้ายฮิตถล่มทลายอย่างรวดเร็ว คอมแพค (Compaq) ชื่อซิป 2 ไปในปี

1999 ในราคา 307 ล้านดอลลาร์ ภารกิจเสี่ยงตัวใหม่ คือสตาร์ทอัพที่จะกลายเป็นเพย์พาล ในฐานะผู้ถือหุ้นใหญ่ที่สุดในเพย์พาล มัสก์จึงร่วมมหาศาลเมื่ออียซีออกกิจการไปในราคา 1,500 ล้านดอลลาร์ในปี 2002

แทนที่จะยังวนเวียนอยู่ในซิลิคอนแวลลีย์และร่วงลงสู่ความตกต่ำเหมือนเช่นเพื่อน ๆ ของเขา มัสก์ก็กลับรีย้ายฐานไปยังลอสแอนเจลิส การตัดสินใจอันเฉียบแหลมที่นิยมทำกันในตอนนั้นคือ สูดหายใจเข้าให้ลึกแล้วรอสิ่งยิ่งใหญ่ครั้งต่อไปมาตามครรลอง แต่มัสก์ปฏิเสธตรรกะที่ว่า โดยทุ่มเงิน 100 ล้านดอลลาร์ให้สเปซเอกซ์ 70 ล้านดอลลาร์ให้เทสลา และ 10 ล้านดอลลาร์ให้โซลาร์ซิตี ไม่มีทางไหนที่มัสก์จะผลาญสมบัติตัวเองได้เร็วกว่านี้อีกแล้ว นอกจากการสร้างเครื่องบดเงินขึ้นมาจริง ๆ เขากลายเป็นแหล่งธุรกิจร่วมทุนความเสี่ยงสูงพิเศษที่บริหารโดยคนคนเดียวและลงเงินสองเท่าในการสร้างสินค้าจับต้องได้ที่ซับซ้อนสุดยอดในที่ที่แพงที่สุดในโลกสองแห่ง คือลอสแอนเจลิสและซิลิคอนแวลลีย์ ทุกครั้งที่ทำได้ บริษัทของมัสก์จะสร้างสิ่งต่างๆ ขึ้นมาจากศูนย์ และพยายามคิดใหม่ทำใหม่ในสิ่งที่ส่วนใหญ่อุตสาหกรรมยานอวกาศ รถยนต์ และแผงพลังงานแสงอาทิตย์ถือว่าเป็นชนบทไปแล้ว

สำหรับสเปซเอกซ์ มัสก์ต่อสู้กับยักษ์ใหญ่แห่งกลุ่มอุตสาหกรรมทหารของสหรัฐฯ ซึ่งรวมถึงล็อกฮีตมาร์ติน (Lockheed Martin) และโบอิง (Boeing) อีกทั้งเขายังต่อสู้กับชาติอื่นด้วย ที่โดดเด่นที่สุดก็คือรัสเซียกับจีน สเปซเอกซ์สร้างชื่อให้ตัวเองในฐานะซัพพลายเออร์ราคาถูกลงของวงการอุตสาหกรรม แต่แค่นั้นยังไม่พอให้เอาชนะได้จริงๆ ธุรกิจอวกาศต้องรับมือกับความวุ่นวายทางการเมือง การต่างตอบแทน และการกีดกันทางการค้า ซึ่งบ่อนทำลายรากฐานของระบบทุนนิยม สตีฟ จ๊อบส์ ก็เจอแรงบีบคั้นแบบเดียวกันนี้เมื่อตอนเขาลุกขึ้นปฏิวัติอุตสาหกรรมบันทึกเสียงเพื่อนำไอพอดและไอจูนส์เข้าสู่ตลาด แต่พวกต่อต้านเทคโนโลยีใหม่ชี้ยั่วในอุตสาหกรรมดนตรียังนำรับมือกว่าเมื่อเทียบกับศัตรูของมัสก์ที่หาหินกับการสร้างอาวุธและประเทศ สเปซเอกซ์ในตอนนั้นกำลังทดสอบจรวดซึ่งนำกลับมาใช้ใหม่ได้ สามารถขนสัมภาระไปยังอวกาศและกลับลงมาจอดบนโลกตรงฐานปล่อยได้อย่างแม่นยำ ถ้าบริษัทสร้างเทคโนโลยีนี้ได้สมบูรณ์แบบจะจัดการคู่แข่งทุกเจ้าได้อย่างราบคาบ และแทบจะแน่นอนว่ามันจะผลักดันเสาหลักของอุตสาหกรรมจรวดบางเจ้าหลุดออกจากวงการธุรกิจนี้ พร้อมทั้งทำให้สหรัฐฯ กลายเป็นผู้นำของโลกด้านการส่งสัมภาระและมนุษย์สู่อวกาศ มันคือภัยคุกคามที่มัสก์คิดว่าทำให้เขามีศัตรูผู้ร้ายกาจมากมาย “รายชื่อคนที่จะไม่สนหากผมตายไปเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ” มัสก์บอก “ครอบครัวผมกลัวว่าพวกรัสเซียจะลอบสังหารผม”

สำหรับเทสลามอเตอร์ส์ มัสก์พยายามปรับปรุงวิถีผลิตและขายรถ ขณะเดียวกัน

ก็สร้างเครือข่ายจ่ายพลังงานไปทั่วโลกด้วย แทนที่จะทำรถไฮบริด ซึ่งในภาษาของมัสก์ เรียกว่าเป็นการรวมข้อมแบบทางเล็กรอง เทสลากลับคืนรนจะทำรถยนต์พลังงานไฟฟ้า ล้วนซึ่งผู้คนโหยหาและผลักดันขีดจำกัดของเทคโนโลยี เทสลาไม่ได้ขายรถเหล่านี้ผ่าน ตัวแทนขาย พวกเขาขายบนเว็บและในแกลเลอรีแบบสินค้าแอปเปิลในศูนย์การค้า ไฮเอนด์ อีกทั้งเทสลา ยังไม่ได้หวังจะทำเงินมากมายจากการซ่อมบำรุงรถเหล่านี้ เพราะ รถยนต์ไฟฟ้าไม่ต้องเปลี่ยนน้ำมันและไม่ต้องดูแลรักษาอย่างอื่นเหมือนรถแบบดั้งเดิม รูปแบบการขายตรงที่เทสลาใช้เป็นเหมือนการปราคาครั้งใหญ่ต่อตัวแทนจำหน่ายรถ ที่เคยได้ต่อรองกับลูกค้าและทำกำไรจากค่าบำรุงรักษาซึ่งแพงเกินควร สถานีชาร์จไฟ ของเทสลาตอนนี้ขนานไปกับถนนไฮเวย์หลายสายในสหรัฐฯ ยุโรป และเอเชีย และสามารถเติมพลังงานหลายร้อยไมล์ให้รถคันหนึ่งได้ในประมาณ 20 นาที สถานีที่เรียกว่า ซูเปอร์ชาร์จจี้นี้ใช้พลังงานแสงอาทิตย์ และเจ้าของรถเทสลาไม่ต้องเสียเงินสักแดง ในการเติมพลังงาน ขณะที่โครงสร้างพื้นฐานของอเมริกาส่วนใหญ่เสื่อมถอย มัสก์ก็กลับ กำลังสร้างระบบขนส่งครบวงจรแห่งอนาคตซึ่งจะทำให้สหรัฐฯก้าวกระโดดข้ามประเทศอื่นๆ ที่เหลือในโลก วิสัยทัศน์และการบริหารจัดการในระยะหลังของมัสก์ดูคล้ายจะผสมผสาน ส่วนที่ดีที่สุดของเฮนรี ฟอร์ด กับจอห์น ดี. ร็อกกีเฟลเลอร์ เข้าด้วยกัน

สำหรับซิลาร์ชิตี มัสก์ให้ทุนผู้ติดตั้งและผู้ให้การสนับสนุนทางการเงินรายใหญ่ ที่สุดของแผงพลังงานแสงอาทิตย์สำหรับผู้บริโภคและภาคธุรกิจ มัสก์ช่วยริเริ่มไอเดีย สำหรับซิลาร์ชิตีและทำหน้าที่ประธาน ขณะที่ลูกพี่ลูกน้องของเขา ลินดอนกับปีเตอร์ ไรฟ์ บริหารบริษัท ซิลาร์ชิตีจัดการตราราคาสาธารณูปโภคหลายสิบอย่างและกลายเป็น สาธารณูปโภคใหญ่เพียงหนึ่งเดียวได้ด้วยตัวเอง ในช่วงเวลาที่ธุรกิจเทคโนโลยีสะอาด ล้มละลายเป็นว่าเล่น มัสก์ก็กลับสร้างบริษัทเทคโนโลยีสะอาดที่ประสบความสำเร็จที่สุดในโลกขึ้นถึงสองบริษัท อาณาจักรบริษัทในเครือมัสก์ที่มีทั้งโรงงาน คนงานหลายหมื่นคน และบริษัทในภาคอุตสาหกรรมการผลิต อาจมีผู้บริหารดำเนินงาน และทำให้มัสก์ กลายเป็นหนึ่งในคนที่ร่ำรวยที่สุดในโลกด้วยมูลค่าทรัพย์สินสุทธิราว 10,000 ล้านดอลลาร์

การเยี่ยมชมดินแดนมัสก์เริ่มทำให้บางอย่างกระจ่างขึ้นว่า มัสก์ทำทั้งหมดนี้ได้ อย่างไร สำหรับบางคน การพูดเรื่อง “จะพามนุษย์ไปอยู่บนดาวอังคาร” อาจถูกมองว่าบ้า แต่มันทำให้มัสก์มีแรงฮึดที่ไม่เหมือนใครสำหรับบริษัทของตัวเอง มันคือเป้าหมาย อันยิ่งใหญ่ที่ก่อให้เกิดหลักการหนึ่งเดียวครอบคลุมทุกสิ่งที่เขาทำ พนักงานทั้งสามบริษัท รู้ดีถึงเรื่องนี้ และรู้ว่าพวกเขากำลังพยายามทำสิ่งที่เป็นไปได้ให้สำเร็จในทุกๆ วัน เมื่อมัสก์ตั้งเป้าหมายเกินจริง กดขี่พนักงานด้วยวาจา และใช้งานพวกเขาอย่างหนักหน่วง มันเข้าใจได้ว่า ในบางระดับ นั่นคือส่วนหนึ่งของเป้าหมายดาวอังคาร พนักงานบางคน รักเขาเพราะแบบนี้ บางคนเกลียดเขาแต่ก็ยังรักดีอย่างน่าประหลาดใจด้วยเคารพใน

แรงขับและภารกิจของเขา สิ่งที่มีศักดิ์พัฒนาขึ้น ซึ่งผู้ประกอบการมากมายในซิลิคอนแวลลีย์ขาดไป คือโลกทัศน์ที่มีความหมาย เขาคืออัจฉริยะผู้หมกมุ่นกับการเสาะแสวงหาที่ยิ่งใหญ่ที่สุดที่เคยมีใครคิดวางแผน เขาเป็นนายพลผู้จัดการระบบกองทัพปกป้องชัยชนะมากกว่าจะเป็นซีอีโอผู้ไล่ล่าความร่ำรวย ขณะที่มาร์ก ซักเกอร์เบิร์ก อยากช่วยให้คุณแชร์รูปลูก มีศักดิ์กลับต้องการ...เอ่อ...ปกป้องเผ่าพันธุ์มนุษย์จากการทำลายล้างโดยตั้งใจหรือโดยบังเอิญ

ชีวิตที่มีศักดิ์สร้างขึ้นเพื่อจัดการความพยายามทั้งหมดนี้ไม่ใช่ชีวิตธรรมดา สัปดาห์ตามปกติจะเริ่มต้นจากแมนชั่นของเขาในเบลแอร์ วันจันทร์เขาจะทำงานทั้งวันที่สเปซเอกซ์ วันอังคารเริ่มต้นที่สเปซเอกซ์แล้วโดดขึ้นเครื่องบินส่วนตัวบินไปยังซิลิคอนแวลลีย์ใช้เวลาสองวันทำงานที่เทสลา ซึ่งมีสำนักงานในแพโลแอลโตและโรงงานในฟริมอนต์ มีศักดิ์ไม่มีบ้านในนอร์ทเทิร์นแคลิฟอร์เนีย เลยจะไปค้างที่โรงแรมโรสวู้ดสุดหรูหรือไม่ก็บ้านเพื่อน สำหรับการไปค้างบ้านเพื่อน ผู้ช่วยของมีศักดิ์จะส่งอีเมลไปถามว่า “มีห้องว่างไหม” และถ้าเพื่อนคนนั้นตอบมาว่า “มี” มีศักดิ์จะไปปรากฏตัวหน้าประตูตึกส่วนใหญ่เขามักนอนในห้องพักแขก แต่ก็เป็นที่รู้กันด้วยว่าเขาจะล้มตัวลงนอนบนโซฟาหลังเล่นวิดีโอเกมพักผ่อนหย่อนใจ จากนั้นก็กลับลอสแอนเจลิสและสเปซเอกซ์วันพฤหัสบดี เขาได้แบ่งสิทธิ์เลี้ยงดูลูกชายวัยเด็กทั้งห้าคน แผลสองและแผลสาม กับอดีตภรรยา จัสติน และได้สิทธิ์อยู่กับพวกเขาสี่วันต่อสัปดาห์ ทุกปีมีศักดิ์จะทำตารางจำนวนชั่วโมงบินต่อสัปดาห์ที่เขาต้องเผชิญ เพื่อช่วยให้เห็นภาพว่า เรื่องนอกเหนือการควบคุมทั้งหลายเป็นไปได้อย่างไร เมื่อถามว่าเขาใช้ชีวิตรอดกับตารางงานแบบนี้ได้อย่างไร มีศักดิ์บอกว่า “ผมมีวัยเด็กที่ทรหด ดังนั้นมันคงช่วยได้”

ระหว่างไปเยือนดินแดนมีศักดิ์ครั้งหนึ่ง เขาต้องยื่นย่อการสัมภาษณ์ของเราก่อนจะมุ่งหน้าออกไปทริปตั้งแคมป์ที่อุทยานแห่งชาติทะเลสาบเคเรเตอร์ในออริกอน ตอนนั้นเกือบสองทุ่มของวันศุกร์ ดังนั้นมีศักดิ์จึงต้องรีบต้อนลูกๆ กับพี่เลี้ยงขึ้นเครื่องบินส่วนตัว จากนั้นไปเจอคนขับรถซึ่งจะพาเขาไปหาเพื่อนๆ ที่จุดตั้งแคมป์ แล้วเพื่อนๆ ก็จะช่วยตระกุกมีศักดิ์รื้อกระเป๋าและดูแลการมาเยือนตอนมีดสนิทให้เรียบร้อย ตลอดสุดสัปดาห์นั้นพวกเขาจะป็นเขากันนิดหน่อย แล้วการพักผ่อนก็จะสิ้นสุด มีศักดิ์จะบินกลับลอสแอนเจลิสกับลูกๆ บ่ายวันอาทิตย์ จากนั้นก็ขึ้นเครื่องคนเดียวเย็นวันนั้นไปยังนิวยอร์ก นอนหลับออกรายการทอล์กโชว์วันจันทร์ ประชุม อีเมล นอนหลับ บินกลับลอสแอนเจลิสเช้าวันอังคาร ทำงานที่สเปซเอกซ์ บินไปซานโฮเซบ่ายวันอังคารเพื่อดูโรงงานเทสลามอเตอร์ส บินไปวอชิงตัน ดี.ซี. คืนนั้น และดูประธานาธิบดีโอบามา บินกลับลอสแอนเจลิสคืนวันพุธ ใช้เวลาสองวันทำงานที่สเปซเอกซ์ จากนั้นไปประชุมสุดสัปดาห์ที่จัดโดยเริค ชมิดท์ ประธานกูเกิล ในเฮลโลวีส์โตน ในตอนนั้น มีศักดิ์เพิ่งแยกทางกับนักแสดงสาว ทาลูลาร์ห์

โรลีย์ ภรรยาคนที่สอง และกำลังพยายามคำนวณว่าเขาจะรวมชีวิตส่วนตัวลงไปในทั้งหมดนี้ได้หรือเปล่า “ผมคิดว่าเวลาที่จัดสรรไว้สำหรับธุรกิจกับลูกๆ ติ้อยู่แล้ว” มัสก์บอก “แต่ผมอยากจัดสรรเวลาสำหรับการเดดมากขึ้น ผมต้องหาแฟนสักคน เพราะแบบนี้ผมจึงต้องเจียดเวลาเพิ่มขึ้นอีกนิด ผมว่าน่าจะอีกสักห้าถึงสิบ...ผู้หญิงจะต้องการเวลาสักแค่วันต่อสัปดาห์ สิบชั่วโมงได้ไหม นั่นคืออย่างน้อยที่สุดรีเปล่า ‘ไม่รู้สิ’”

มัสก์แทบจะหาเวลาคลายเครียดไม่ได้เลย แต่เมื่อไรที่หาได้ งานเฉลิมฉลองนั้นก็หรือหว่าไม่แพ้อย่างอื่นในชีวิตเขา เมื่อครั้งวันเกิดอายุครบ 30 ปี มัสก์เข้าปราสาทแห่งหนึ่งในอังกฤษสำหรับคนประมาณ 20 คน ตั้งแต่ตีสองถึงหกโมงเช้า พวกเขาเล่นซ่อนหาแบบหนึ่งที่เรียกว่าซาร์ตีส คือให้คนหนึ่งคนวิ่งไปซ่อนแล้วทุกคนที่เหลือก็ตามหา ปาร์ตี้อีกครั้งจัดขึ้นในปารีส มัสก์ น้องชาย และลูกพี่ลูกน้องตื่นขึ้นตอนเที่ยงคืนแล้วตัดสินใจไปซื้อจักรยานในเมืองจนถึงหกโมงเช้า พวกเขานอนหลับทั้งวัน จากนั้นก็ขึ้นรถไฟโอเรียนท์เอ็กซ์เพรสในตอนเย็น แล้วพวกเขาก็อยู่ถึงเช้าอีกครั้ง เพราะลูเซนต์ดอสซีเออร์ เอกซ์พีเรียนซ์ กลุ่มนักแสดงหัวก้าวหน้า ก็อยู่บนรถไฟสุดหรู คอยอ่านลายมือและแสดงกายกรรม เมื่อรถไฟถึงเวนิสในวันถัดมา ครอบครัวมัสก์ก็กินมื้อค่ำและสังสรรค์บนเฉลียงของโรงแรมพร้อมชมแกรนด์คาแนลจนถึงเก้าโมงเช้า มัสก์ชอบปาร์ตี้แฟนซีด้วย และครั้งหนึ่งเคยปรากฏตัวโดยแต่งชุดอัศวินและเข้าร่วมดวลกับคนแคระสวมชุดดาร์ทเวเดอร์

ในงานเลี้ยงวันเกิดครั้งหนึ่งเมื่อไม่นานมานี้ มัสก์เชิญคน 50 คนมายังปราสาทหรืออย่างน้อยก็ที่พักคล้ายปราสาทที่สุดของสหรัฐฯ ในแทร์ริทาวน์ นิวยอร์ก ปาร์ตี้นี้กำหนดธีมเป็นสตีมพังก์แบบญี่ปุ่น ซึ่งเป็นเหมือนฝันหวานของแฟนพันธุ์แท้ไซไฟ ทั้งคอร์เสต หนัง และการบูชาเครื่องจักรกลมผสมปนเปกัน มัสก์แต่งเป็นชาโมไร

งานเฉลิมฉลองนั้นรวมถึงการแสดงเรื่อง *เดอะมิคาโด* อุปกรกรชนหัวแบบวิกตอเรีย โดยกิลเบิร์ตและซัลลิแวนซึ่งท้องเรื่องเป็นญี่ปุ่น ที่โรงละครเล็กๆ ใจกลางเมือง “ฉันไม่แน่ใจว่าคนอเมริกันจะเข้าใจ” โรลีย์บอก เธอแต่งงานใหม่กับมัสก์หลังจากแผนการออกเดดสิบชั่วโมงต่อสัปดาห์ของเขาล้มเหลว แต่คนอเมริกันและคนอื่นทุกคนต่างสนุกสนานกับสิ่งที่ตามมาจากนั้น เมื่อกลับไปปราสาท มัสก์ผูกผ้าปิดตา ถูกดันติดผนังและถือลูกโป่งในมือทั้งสองข้างและหนีไปอีกลูกไว้ระหว่างขา จากนั้นนักปามีดก็เข้ามาทำหน้าที่ “ผมเคยดูเขามาก่อน แต่ก็กังวลว่าวันนี้เขาอาจจะไม่แมนเหมือนเดิม” มัสก์บอก “ถึงอย่างไรผมก็คิดว่าเขาอาจปาดินกอล่องดวงใจผมเข้าสักข้าง แต่คงไม่โดนทั้งคู่” คนดูต่างตะลึงงันและหวาดกลัวเรื่องความปลอดภัยของมัสก์ “มันแปลกๆ” บิล ลี นักลงทุนด้านเทคโนโลยีและหนึ่งในเพื่อนสนิทของมัสก์เอ่ยปาก “แต่อีลอนเชื่อในศาสตร์ของสิ่งต่างๆ อยู่แล้ว” มีหนึ่งในนักมวยปล้ำซูโม่ระดับต้นๆ ของโลกมาปรากฏตัวในงานเลี้ยง

พร้อมกับเพื่อนร่วมชาติจำนวนหนึ่ง เวทีถูกตั้งขึ้นที่ปราสาท และมัสก์ก็ได้เผชิญหน้ากับ แชมเปียน “เขาหนัก 350 ปอนด์ แถมไม่ใช่หนักแบบย้วยๆ ด้วย” มัสก์เล่า “ผมโจมตีแบบอะดรีนาลินพุ่งเต็มพิกัด และจัดการยกเขาขึ้นจากพื้นได้ เขาปล่อยยให้ผมชนะรอบแรกแล้วจากนั้นก็คิดว่าผม ผมว่าหลังผมยังคงจะอยู่เลย”

โรลีย์เปลี่ยนการวางแผนงานปาร์ตี้แบบนี้สำหรับมัสก์ให้กลายเป็นศิลปะ เธอเจอกับมัสก์เมื่อปี 2008 ตอนที่บริษัทของเขาพังทลาย เธอเฝ้ามองเขาสูญเสียทรัพย์สินหมดเกลี้ยงและถูกสื่อเย้ยหยัน เธอรู้ว่าความเจ็บปวดจากช่วงปีเหล่านั้นยังคงอยู่ อีกทั้งผสมปนเป่กับบาดแผลอื่นๆ ในชีวิตมัสก์ ทั้งการสูญเสียลูกชายวัยทารกอันน่าเศร้า และการได้รับการเลี้ยงดูแบบโหดร้ายในแอฟริกาใต้ จนก่อเกิดเป็นจิตวิญญาณอันบอบช้ำ โรลีย์พยายามอย่างหนักเพื่อให้แน่ใจว่าการได้หนีจากงานและอดีตส่วนนี้จะทำให้เขารู้สึกสดชื่นขึ้นแม้จะเย้ยวยาไม่ได้ “ฉันพยายามคิดถึงเรื่องสนุกๆ ที่เขาไม่เคยทำมาก่อน เขาจะได้ผ่อนคลาย” โรลีย์บอก “เรากำลังพยายามชดเชยวัยเด็กอันทุกข์ทรมานของเขาอยู่”

แม้ความพยายามของโรลีย์จะบริสุทธิ์ใจแค่ไหน แต่มันก็ไม่ได้มีประสิทธิภาพเต็มที่เท่าไรนัก ไม่นานหลังจากปาร์ตี้ซูโม่ ผมก็พบว่ามัสก์กลับมาทำงานที่สำนักงานใหญ่ เทสลาในแพโลแอลโตแล้ว ตอนนั้นเป็นวันเสาร์ และลานจอดรถก็มีรถจอดเต็ม ในสำนักงานเทสลา คนหนุ่มสาวหลายร้อยคนมาทำงาน บางคนออกแบบชิ้นส่วนรถยนต์ในคอมพิวเตอร์ และบางคนทำการทดลองอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อยู่บนโต๊ะ เสียงหัวเราะดังลั่นของมัสก์โพล่งขึ้นทุกๆ ไม่นาทีและกังวานไปทั่วทั้งชั้น เมื่อมัสก์เข้ามาในห้องประชุมที่ผมรออยู่ ผมจดบันทึกว่าน่าประทับใจแค่ไหนที่คนมากมายมาทำงานวันเสาร์ แต่มัสก์มองสถานการณ์นี้ในมุมที่ต่างออกไป เขาบ่นว่าเดี๋ยวนี้คนมาทำงานวันสุดสัปดาห์น้อยลงทุกที “เรานี้แ-งพวกเปี้ยก” มัสก์ตอบกลับ “ผมเพิ่งจะส่งอีเมลออกไป เราแ-งโคตรพวกเปี้ยกเลย” (คำเตือน : ในหนังสือเล่มนี้จะมีคำว่า “แ-ง” อยู่เยอะมาก มัสก์ชอบคำนี้ และคนสนิทของเขาส่วนใหญ่ก็ด้วย)

การประกาศแบบนี้ดูเหมือนจะเข้ากับภาพจำของพวกเขาที่มีต่อผู้มีวิสัยทัศน์คนอื่น ๆ ไม่ยากเลยที่จะจินตนาการภาพฮาวเวิร์ด ฮิวจ์ส หรือสตีฟ จ๊อบส์ ดำเนินพนักงานของพวกเขาแบบเดียวกัน การสร้างสิ่งต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งใหญ่ เป็นงานที่ยุ่งเหยิง ตลอดสองทศวรรษที่มัสก์สร้างบริษัทต่างๆ ขึ้นมา เขาได้ทิ้งคนที่ชื่นชมหรือไม่ก็เหยียดหยัน เขาไว้ตามหลังเป็นทางว่า ระวังเส้นทางการเขียนรายงานของผม คนเหล่านี้ต่อแถวมาให้ข้อคิดเห็นกับผมเรื่องมัสก์และรายละเอียดคนองเล็อดว่าเขาและธุรกิจของเขาดำเนินไปเช่นไร

การทำงานมือค้ำกับมัสก์และเดินทางไปยังดินแดนมัสก์เป็นครั้งคราวเปิดเผยความจริงที่เป็นไปได้อีกด้านหนึ่งเกี่ยวกับชายผู้นี้ เขาตั้งใจสร้างบางอย่างที่เป็นไปได้ว่าจะยิ่งใหญ่

กว่าอะไรก็ตามที่ฮิวจ์สและจ็อบส์สร้างไว้ มัสก์จับอุตสาหกรรมอย่างยานอวกาศและรถยนต์ที่อเมริกาเหมือนจะถอดใจไปแล้ว และพลิกโฉมจนเป็นสิ่งที่ใหม่น่าอัศจรรย์ หัวใจของการเปลี่ยนแปลงนี้คือทักษะของมัสก์ในฐานะผู้สร้างซอฟต์แวร์และความสามารถในการประยุกต์มันเข้ากับเครื่องจักร เขาผสมผสานอะตอมกับชิ้นส่วนเล็กๆ เข้าด้วยกันในแบบที่น้อยคนนักจะคิดว่าเป็นไปได้ และผลลัพธ์ที่ได้ก็ไม่ธรรมดา จริงอยู่ที่มัสก์ยังไม่มีสินค้ายอดเยี่ยมในหมู่ผู้บริโภคเหมือนอย่างไอโฟน หรือเข้าถึงคนมากกว่าพันล้านคนเหมือนเฟซบุ๊ก ณ ตอนนี เขายังแค่สร้างของเล่นคนรวย และอาณาจักรที่กำลังแบ่งบานของเขาอาจพังพินาศหากมีจรวดสักลำระเบิดหรือการเรียกคืนรถTeslaครั้งใหญ่ แต่ตรงกันข้าม บริษัทของมัสก์ประสบความสำเร็จมาไกลมากเกินกว่าที่ผู้ว่าร้ายเสียงดังที่สุดของเขาจะคิดว่าเป็นไปได้ และคำสัญญาถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไปต้องทิ้งความรู้สึกเชิงบวกอันกล้าแกร่งไว้ในช่วงบริษัทอ่อนแอ “สำหรับผม อีลอนเป็นตัวอย่างอันดีงามว่าทำอะไร ซิลิคอนแวลลีย์จึงจะกลับมาเปลี่ยนแปลงตัวเองใหม่ และกลับมาเข้าท่าเข้าทางมากกว่า มิวโล่ตามหุ้นไอพีโอ⁵ ที่ขึ้นลงรวดเร็วแล้วพุ่งเป้าไปที่การออกผลผลิตเพิ่มขึ้น” เอ็ดเวิร์ด จุง นักประดิษฐ์และวิศวกรซอฟต์แวร์ผู้มีชื่อเสียงกล่าว “สิ่งต่างๆ เหล่านั้นเป็นเรื่องสำคัญแต่นั้นยังไม่พอ เราต้องมองต้นแบบที่ต่างออกไปว่าจะทำสิ่งต่างๆ อย่างไม่รู้ยั้งได้ระยะยาว ในธรรมชาติ และผสมผสานเทคโนโลยีมากขึ้น” การผสมผสานที่จุงกล่าวถึง การหลอมรวมอย่างกลมกลืนของซอฟต์แวร์ อิเล็กทรอนิกส์ วัสดุล้ำสมัย และแรงม้าของคอมพิวเตอร์ ปรากฏว่าเป็นพรสวรรค์ของมัสก์ แต่ซ้ำเลื่องมนิดเดียวก็ดูเหมือนมัสก์จะสามารถใช้ทักษะของตัวเองกรุยทางไปสู่ยุคแห่งเครื่องจักรอันน่าทึ่งและความฝันแบบนวนิยายวิทยาศาสตร์ที่เห็นกันแจ่มแจ้งได้แล้ว

ในแง่ที่มัสก์ดูเหมือนทอมัส เอดิสัน มากกว่าสาวเวิร์ด ฮิวจ์ส เขาคือนักประดิษฐ์ นักธุรกิจคนดัง และนักอุตสาหกรรมที่มีไอเดียยิ่งใหญ่ และเปลี่ยนมันให้กลายเป็นสินค้าที่ยิ่งใหญ่ เขาจ้างคนหลายพันคนให้หลอมโลหะในโรงงานอเมริกันทั้งที่ใครๆ คิดว่าเรื่องนี้เป็นไปไม่ได้ มัสก์เกิดในแอฟริกาใต้ แต่ตอนนี้เหมือนเป็นนักคิดที่แหวกแนว นักอุตสาหกรรมที่ก้าวล้ำที่สุดของอเมริกา และเป็นผู้ที่น่าจะนำพาซิลิคอนแวลลีย์ไปบนหนทางทะเยอทะยานมากขึ้น เพราะมัสก์ ชาวอเมริกันจึงอาจได้ตื่นขึ้นโดยมีถนนไฮเวย์ที่ทันสมัยที่สุดในโลกในอีกสิบปีข้างหน้า เป็นระบบการเดินทางเชื่อมต่อที่ขนานไปด้วยสถานีชาร์จไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์หลายพันแห่งและมีรถยนต์ไฟฟ้าเดินทางข้ามไปมา พอถึงตอนนั้น สเปนเอกซ์คิงส์จรวดขึ้นฟ้าทุกวัน นำคนและสิ่งของไปยังเขตที่อยู่อาศัยในอวกาศ

⁵ IPO-Initial Public Offering คือหุ้นที่เสนอขายแก่สาธารณะเป็นครั้งแรก – ผู้แปล

หลายสิบแห่งและเตรียมพร้อมสำหรับการเดินทางไกลกว่าไปยังดาวอังคาร ความก้าวหน้าเหล่านี้ยากจะหยั่งถึง ขณะเดียวกันก็ดูเหมือนสิ่งไม่ได้ว่ามัธก็จะสามารถซื้อเวลาจนทำสำเร็จหรือไม่ อย่างที่จัสติน อดีตภรรยาของเขาว่าไว้ “เขาทำสิ่งที่ต้องการ และเขาจะไม่ร่วมมือกับมัน นั่นแหละโลกของอีลอน ส่วนพวกเราที่เหลืออาศัยอยู่ในนั้น”

“

ซีอีโอรดับสูงส่วนใหญ่มักมีผู้ช่วยห้อมล้อม
แต่มีสภที่ออกไปทั่วดินแดนมีสภด้วยตัวเองเป็นส่วนมาก
เขาไม่ใช่ชายที่เดินลับๆ ล่อๆ เข้าไปในร้านอาหาร
แต่เป็นชายที่เป็นเจ้าของที่นี่และก้าวอาดๆ อย่างมีอำนาจ

”

2

แอฟริกา

ศาสตราจารย์ได้พบอีลอน ไรฟ มัสก์ เป็นครั้งแรกในปี 1984 เมื่อ นิตยสารพีซีแอนด์ออฟฟิศเทคโนโลยี (PC and Office Technology) สื่อสิ่งพิมพ์ธุรกิจของแอฟริกาใต้ตีพิมพ์ซอร์สโค้ด¹ สำหรับวิดีโอเกมที่มีสก์ ออกแบบ เกมอวกาศที่ออบลาสตาร์ที่ได้แรงบันดาลใจมาจากนวนิยาย วิทยาศาสตร์ต้องใช้คำสั่ง 167 บรรทัดในการทำงาน นี่คือนักที่ใช้ คอมพิวเตอร์รุ่นแรกๆ ต้องพิมพ์คำสั่งเพื่อให้เครื่องทำอะไรต่อมิอะไร ภายใต้บริบทเช่นนั้น เกมของมัสก์ไม่ได้โดดเด่นเป็นเรื่องน่าพิศวงของ วิทยาการคอมพิวเตอร์ แต่แน่นอนว่ามันเหนือกว่าอะไรที่เด็กอายุ 12 ปี จะคิดได้ในตอนนั้น การลงนิตยสารทำให้มัสก์ได้เงิน 500 เหรียญ และเป็นคำใบ้แรกๆ ที่บอกถึงบุคลิกของเขา เกมบลาสตาร์ที่พิมพ์อยู่ใน หน้า 69 ของนิตยสารแสดงให้เห็นว่า หนุ่มน้อยคนนี้อาจตั้งชื่อ ให้ฟังดูเหมือนนักเขียนแนวไซไฟว่า อี.อาร์. มัสก์ และเขามีวิสัยทัศน์ ถึงชัยชนะอันยิ่งใหญ่เด่นพลาณอยู่ในหัวแล้ว คำอธิบายสั้นๆ บอกว่า “ในเกมนี้คุณต้องทำลายเครื่องบินรบอวกาศของต่างดาวซึ่งบรรทุกระเบิดไฮโดรเจนมรณะและเครื่องสเตตัสบีม เกมนี้ใช้ประโยชน์จาก

---

¹ Source code หรือรหัสต้นฉบับ เป็นชุดข้อความที่เขียนขึ้นเพื่อให้คอมพิวเตอร์นำไปประมวลผลเป็นคำสั่ง – ผู้แปล

ตัวละครสไปรต์²และแอนิเมชันอยู่มาก ดังนั้นจึงควรอ่านรายชื่อประกอบ” (ตามที่เขียนนี้ แม้แต่ในอินเทอร์เน็ตยังไม่รู้เลยว่า “เครื่องสเตตัสปิม” คืออะไร)

เด็กผู้ชายที่จินตนาการถึงอวกาศและสงครามระหว่างความดีกับความชั่วร้ายไม่ใช่ เรื่องน่าอัศจรรย์ใจอะไร แต่เด็กชายที่จริงจังกับจินตนาการเหล่านั้นต่างหากที่น่าสนใจ ดังเช่นกรณีของหนุ่มน้อยอีลอน มัสก์ ในช่วงกลางวัยรุ่น มัสก์ก็ผสมผสานจินตนาการเข้ากับความเป็นจริงจนถึงจุดที่แยกออกจากกันได้ยากในใจเขา มัสก์ถึงขั้นมองว่าชะตากรรมของมนุษย์ในจักรวาลเป็นหน้าที่ส่วนตัว ถ้านั่นหมายถึงต้องไล่ตามเทคโนโลยีพลังงานสะอาดหรือสร้างยานอวกาศเพื่อขยายขอบเขตการไปถึงของเผ่าพันธุ์มนุษย์ ก็ต้องเป็นเช่นนั้น มัสก์จะหาทางทำให้สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นจนได้ “ผมคงอ่านการ์ตูนมากไปตอนเด็ก ๆ” มัสก์บอก “ในการ์ตูน ดูเหมือนพวกเขาพยายามปกป้องโลกอยู่เสมอ ดูเหมือนใคร ๆ ก็ควรจะทำให้โลกนี้น่าอยู่ขึ้น เพราะการทำตรงกันข้ามมันไม่มีเหตุผล”

เมื่ออายุราว 14 ปี มัสก์เจอวิกฤติเรื่องเหตุผลของการมีชีวิตอยู่เข้าเต็มเปา เขาพยายามรับมือกับมันเหมือนที่ผู้ใหญ่มีพรสวรรค์หลายคนทำ นั่นคือหันเข้าหาหนังสือด้านปรัชญาและศาสนา มัสก์ทดลองแนวคิดจำนวนหนึ่ง จากนั้นก็ลงเอยโดยกลับมายังจุดที่เกือบจะเป็นจุดเริ่มต้น โอบรับบทเรียนแนวไซไฟซึ่งเขาเจอจากหนังสือที่ทรงอิทธิพลที่สุดเล่มหนึ่งในชีวิต *คู่มือท่องกาแล็กซีฉบับนักโอบ* โดยดักลาส อัดมส์ “เขาชี้ให้เห็นว่าหนึ่งในเรื่องที่ยากที่สุด ๆ ก็คือการคิดให้ออกว่าต้องถามคำถามอะไร” มัสก์เล่า “เมื่อคุณคิดคำถามออกแล้ว คำตอบก็จะค่อนข้างง่ายละ ผมสรุปได้ว่า ที่จริงเราควรทุ่มเทให้กับการเพิ่มขอบเขตและขนาดความตระหนักรู้ของมนุษย์เพื่อให้เข้าใจได้ดียิ่งขึ้นว่าต้องถามคำถามอะไร” มัสก์ในวัยรุ่นจึงได้พันธกิจอภิมหาตรรกะของตัวเองว่า “สิ่งเดียวที่สมเหตุสมผลสมควรทำคือพยายามบรรลุการรู้แจ้งร่วมกันซึ่งสำคัญกว่า” เขาบอก

รากฐานความคิดบางอย่างในการค้นหาจุดหมายของมัสก์พบได้ง่ายมาก เขาเกิดปี 1971 เติบโตมาในพริทอเรีย เมืองใหญ่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของแอฟริกาใต้ ขับรถจากโจฮันเนสเบิร์กแค่ชั่วโมงเดียว ความหวาดวิตกจากการแบ่งแยกสีผิวเกิดขึ้นตลอดวัยเด็กของเขา เพราะแอฟริกาใต้เดือดพล่านไปทั่วด้วยความตึงเครียดและความรุนแรง คนดำกับคนขาวขัดแย้งกัน เช่นเดียวกับคนดำจากเผ่าต่างกัน มัสก์เต็มสี่ขวบแค่วันที่วันหลังจากการปฏิวัติที่ไซเวโต ซึ่งนักศึกษาผิวดำหลายร้อยคนจบชีวิตระหว่างการประท้วงพระราชกฤษฎีกาของรัฐบาลคนขาว ตลอดหลายปีแอฟริกาใต้เผชิญการถูกคว่ำบาตรจากชาติอื่น ๆ เพราะนโยบายเหยียดสีผิว มัสก์ได้ประสบการณ์ล้ำค่าจาก

²Sprite คือ ภาพสองมิติที่ใช้สร้างเป็นตัวละคร จาก หรือภาพในเกมยุค 1980-ผู้แปล

การเดินทางไปต่างประเทศในช่วงวัยเด็ก และได้สัมผัสรสชาติว่าคนนอกมองแอฟริกาได้อย่างไร

แต่สิ่งที่ส่งผลกระทบต่อบุคลิกภาพของมัสก์มากกว่าคือวัฒนธรรมคนชาวแอฟริกัน-เนอริที่พบเห็นได้บ่อยมากในพริทอเรีย³ และพื้นที่โดยรอบ พฤติกรรมแสดงความเป็นชายแบบสุดขีดได้รับการยกย่อง และนักกีฬาที่แข็งแกร่งได้รับความนิยม แม้มัสก์จะเพลิดเพลินกับบอริสที่ระดับหนึ่ง แต่เขาก็อยู่อย่างคนนอกซึ่งบุคลิกเก็บตัวและท่าทีคลั่งเทคโนโลยีขัดกับทัศนคติโดยทั่วไปในตอนนั้น ความคิดของเขาเรื่องว่าโลกนี้มันบิดเบี้ยวได้รับการสนับสนุนอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน มัสก์วางแผนจะหนีจากสภาพแวดล้อมของตัวเองและฝันถึงสถานที่ที่บุคลิกและความฝันของเขาจะได้ออกงามแทบจะตั้งแต่ยังเล็กมาก เขามองเห็นอเมริกาในรูปลักษณะติดตาที่สุด คือเป็นดินแดนแห่งโอกาส และเป็นเวทีที่เหมาะสมที่สุดในการทำให้ความฝันของเขาเป็นจริงขึ้นมาได้ นี่คือนหนทางที่เด็กชายชาวแอฟริกาใต้ผู้เฒ่าจะหยอหยงเหงาคนหนึ่งซึ่งพูดเรื่องการไล่ตาม “การรู้แจ้งร่วมกัน” อย่างจริงจังที่สุด มาลงเอยโดยเป็นนักอุตสาหกรรมผู้ชื่นชอบการผจญภัยที่สุดของอเมริกา

เมื่อสุดท้ายมัสก์มาถึงสหรัฐฯ ในวัยยี่สิบกว่าปี นั้นเท่ากับการกลับมาที่ยังรากเหง้าของบรรพบุรุษเขาเอง สาแหรกตระกูลบ่งชี้ว่าบรรพบุรุษที่ใช้นามสกุลสวิสเยอรมันว่าฮัลเดอแมนจากทางฝั่งแม่ของครอบครัวมัสก์ออกจากยุโรปมายังนิวยอร์กช่วงสงครามปฏิวัติอเมริกา จากนั้นนิวยอร์กพวกเขากระจายออกไปยังทุ่งหญ้าแถบมิสซิสซิปปี โดยเฉพาะอิลลินอยส์และมินนิโซตา สกอตต์ ฮัลเดอแมน ลูกของมัสก์และนักประวัติศาสตร์อย่างไม่เป็นทางการของครอบครัวบอกว่า “ชัดเจนว่าเรามีคนที่ต่อสู้อยู่ทั้งสองฝ่ายในสงครามกลางเมือง และเราเป็นครอบครัวเกษตรกร”

ตลอดช่วงวัยเด็ก พวกเขาเด็กผู้ชายลัทธิมัสก์เพราะชื่อที่ไม่เหมือนใครของเขา เขาได้ชื่อต้นมาจากคุณตาทวด จอห์น อีลอน ฮัลเดอแมน ซึ่งเกิดเมื่อปี 1872 และเติบโตในอิลลินอยส์ก่อนมุ่งหน้ามายังมินนิโซตา ที่นั่นเขาได้พบกับภรรยา อัลเมดา เจน นอร์แมน ซึ่งเด็กกว่าห้าปี ปี 1902 คู่สามีภรรยาหลงหลักปักฐานในกระท่อมไม้ซุงที่เมืองพีควอท ใจกลางมินนิโซตาและให้กำเนิดลูกชาย โจเซฟ นอร์แมน ฮัลเดอแมน คุณตาของมัสก์ เขาเติบโตขึ้นกลายเป็นชายผู้แหวกแนวโดดเด่น และเป็นต้นแบบของมัสก์⁴

โจเซฟ นอร์แมน ฮัลเดอแมน กล่าวได้ว่าเป็นเด็กชายนักกีฬา ฟังพาดตนเองได้ ปี 1907 ครอบครัวเขาย้ายไปยังทุ่งหญ้าในรัฐซัสเซคตเชอว์น และพ่อก็เสียชีวิตลงไม่นานหลังจากนั้นขณะที่โจเซฟเพิ่งเจ็ดขวบ ทิ้งให้เด็กชายช่วยดูแลบ้าน เขาปรับตัวให้ชินกับ

³ คือกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่งในแอฟริกาใต้ ซึ่งสืบทอดมาจากชาวดัชต์ที่อพยพมาตั้งรกราก - ผู้แปล

ที่ดินกว้างขวาง และเลือกขี่ม้าพยศ ต่อยมวย และเล่นมวยปล้ำ ฮัลเดอมันฝึกม้าให้ชาวไร่ในพื้นที่ จนมักจะเจ็บตัวระหว่างนั้น และเขายังจัดการแสดงขี่ม้าคล้องปลุสสัตว์เป็นครั้งแรกของแคนาดาด้วย รูปถ่ายครอบครัวมีภาพใจหัวสวมกางเกงขี่ม้าหนังตกแต่งสวยงามสชาติทักชะการเหวี่ยงบ่วงบาศเชือกอยู่ สมัยวัยรุ่น ฮัลเดอมันจากบ้านไปคว้าปริญญาจากโรงเรียนไคโรแพรกติกพาสเมอริโนไอโอวา จากนั้นกลับมาซัสแคตเชวันเพื่อเป็นชาวไร่

คราวที่วิกฤติเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ในทศวรรษ 1930 ฮัลเดอมันเผชิญวิกฤติทางการเงิน เขาไม่อาจรับภาระจ่ายเงินกู้ธนาคารสำหรับเครื่องมือเครื่องมือของเขา และถูกยึดที่ดินห้าพันเอเคอร์ “ตั้งแต่นั้นมา พ่อก็ไม่เชื่อในธนาคารหรือการกำเงินอีกเลย” คือคำบอกเล่าของสกอตต์ ฮัลเดอมัน ผู้ซึ่งได้รับปริญญาไคโรแพรกติกจากโรงเรียนเดียวกับพ่อ และกลายเป็นหนึ่งในผู้เชี่ยวชาญด้านอาการเจ็บปวดกระดูกสันหลังระดับต้นๆ ของโลก หลังจากเสียฟาร์มไปในปี 1934 ฮัลเดอมันก็อยู่แบบไม่ติดที่ ซึ่งหลานชายของเขาก็ทำเช่นเดียวกันในแคนาดาอีกหลายทศวรรษต่อมา ด้วยความสูงหกฟุตสามนิ้ว เขาทำงานจิปาตะเป็นคนงานก่อสร้างและนักแสดงคล้องบ่วงบาศ ก่อนจะลงหลักปักฐานเป็นแพทย์ไคโรแพรกติก⁵

ตอนปี 1948 ฮัลเดอมันแต่งงานแล้วกับครูสอนในสตูดิโอเต้นรำชาวแคนาดาชื่อ วินนิเฟรด โจเซฟิน เฟลทเซอร์ หรือวิน และได้ตั้งคลินิกไคโรแพรกติกอันเฟื่องฟู ปีนั้นครอบครัวซึ่งมีลูกชายกับลูกสาวอย่างละคนอยู่แล้วก็ได้ต้อนรับลูกสาวฝาแฝด เคย์และเมย์ แม่ของมัสก์ เด็กๆอาศัยในบ้านสามชั้น 20 ห้องที่มีสตูดิโอเต้นรำให้วินสอนนักเรียนด้วย เพราะชอบหาอะไรใหม่ๆ ทำเสมอ ฮัลเดอมันจึงเลือกการบินและซื้อ

---

⁴สองปีหลังลูกชายของเขาเกิด จอห์น ฮีลอน เริ่มแสดงอาการของโรคเบาหวาน ภาวะนี้เทียบเท่าโทษประหารในขณะนั้น และแม้จะอยู่ในวัยเพียง 32 ปี แต่จอห์น ฮีลอน ก็รู้ว่าเขาคงมีชีวิตอยู่ได้แค่ประมาณ 6 เดือนเท่านั้น ด้วยประสบการณ์ด้านการพยาบาลที่ติดตัวมานิดหน่อย ฮัลเมดาพยายามค้นหาอายุวัฒนะหรือวิธีรักษาที่จะยืดอายุของจอห์น ฮีลอน ออกไปได้ ตามที่ครอบครัวเล่าต่อกันมา เธอเชื่อว่าวิธีไคโรแพรกติกเป็นการรักษาที่ได้ผล และจอห์น ฮีลอน ก็อยู่ต่อมาได้อีกห้าปีหลังได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นเบาหวานในครั้งแรก กระบวนการคืนชีวิตนี้ก่อให้เกิดสิ่งทีกลายเป็นธรรมเนียมไคโรแพรกติกที่สืบทอดต่อกันมาจนนำไปสู่การโคจรของฮัลเดอมัน ฮัลเมดาศึกษาในโรงเรียนไคโรแพรกติกที่มินนิเอโพลิสและได้รับวุฒิแพทย์ไคโรแพรกติกในปี 1905 คุณยายทวดของมัสก์เดินทางมาตั้งคลินิก และอย่างที่ทราบกันดี เธอกลายเป็นแพทย์ไคโรแพรกติกคนแรกที่รักษาในแคนาดา

⁵ฮัลเดอมันยังมีส่วนร่วมในการเมืองด้วย เขาพยายามก่อตั้งพรรคการเมืองของตัวเองในรัฐซัสแคตเชวัน ตีพิมพ์จดหมายข่าว และสนับสนุนแนวคิดอนุรักษ์นิยมต่อต้านสังคมนิยม ภายหลังเขายังพยายามคว่ำที่มั่นในพรรคโซเซียลเครดิต และเข้าสู่รัฐสภาแต่ไม่ประสบความสำเร็จ

เครื่องบินของตัวเอง ครอบครัวนี้มีชื่อเสียงไม่ตายนักเมื่อผู้คนได้ยืมว่าฮัลเดอมันกับภรรยา
จับถูก ๆ ใส่หลังเครื่องบินเครื่องยนต์เดียว แล้วมุ่งหน้าออกเดินทางไปที่อเมริกาเหนือ
ฮัลเดอมันมักไปปรากฏตัวในการประชุมทางการเมืองหรือด้านใดโรแพรทิกในเครื่องบิน
และภายหลังก็ได้เขียนหนังสือเล่มหนึ่งร่วมกับภรรยาชื่อว่า *The Flying Haldemans:
Pity the Poor Private Pilot*

ดูเหมือนทุกอย่างกำลังไปได้สวยสำหรับฮัลเดอมันตอนที่เขาคัดสินใจทิ้งทุกอย่าง
ไปในปี 1950 คุณหมอบนักการเมืองผู้ต่อต้านการแทรกแซงของรัฐบาลต่อชีวิตของ
ปัจเจกชนมานานแล้ว และเห็นว่าระบบราชการแคนาดาก้าวท้าวมากเกินไป ชายที่ห้าม
ไม่ให้มีการสอบสวน สือบูหรี ดีมโคคา-โคลา และมีแป้งขัดขาวในบ้านอย่างฮัลเดอมัน
ยื่นกรานว่าความมีศีลธรรมของแคนาดาเริ่มถดถอยลงแล้ว นอกจากนี้ฮัลเดอมัน
ยังกระหายใคร่ผจญภัยมานาน และด้วยเหตุนี้ ในเวลาแค่ไม่กี่เดือน ทั้งครอบครัว
จึงขายบ้านและสตูดิโอสอนเต้นกับคลินิกโครแพรทิก แล้วตัดสินใจย้ายไปแอฟริกาใต้
ที่ซึ่งฮัลเดอมันยังไม่เคยไปมาก่อน สกอตต์ ฮัลเดอมัน จำได้ว่าช่วยพอลอดขึ้นส่วน
เครื่องบินเบลล์ลินซาครูเซอร์ (1948) ของครอบครัวแล้วใส่ลงในลังก่อนจะขนส่งไปยัง
แอฟริกา เมื่อถึงแอฟริกาใต้แล้ว ทั้งครอบครัวก็ประกอบเครื่องบินขึ้นใหม่และใช้มัน
ท่องเที่ยวทั่วประเทศหาที่เหมาะ ๆ อาศัย สุดท้ายก็มาตั้งรกรากที่พริทอเรีย ที่ซึ่งฮัลเดอมัน
ตั้งคลินิกโครแพรทิกขึ้นใหม่

จิตวิญญาณรักการผจญภัยของครอบครัวนี้ดูเหมือนจะไม่มีที่สิ้นสุด ในปี 1952
โจซัวกับวินเดินทางไปกลับ 22,000 ไมล์ด้วยเครื่องบินของพวกเขา บินผ่านแอฟริกาไปยัง
สกอตแลนด์และนอร์เวย์ วินทำหน้าที่ต้นหน และบางครั้งก็รับหน้าที่บินด้วยแม้จะไม่ใช่นักบินที่มีใบอนุญาต สองสามีภรรยาเอาชนะความพยายามครั้งนี้ได้ในปี 1954 โดยบิน
30,000 ไมล์ไปยังออสเตรเลียแล้วกลับมา หนังสือพิมพ์รายงานการเดินทางของทั้งคู่
และเชื่อกันว่าพวกเขาคือนักบินส่วนบุคคลเพียงคู่เดียวที่บินจากแอฟริกาไปยังออสเตรเลีย
ด้วยเครื่องบินเครื่องยนต์เดียว^๖

เวลาไม่ได้อยู่บนฟ้า ครอบครัวฮัลเดอมันจะออกไปยังเขตชนบท เดินทางสำรวจ
ครั้งใหญ่มาเป็นเดือนเพื่อตามหาเมืองที่สาบสูญแห่งทะเลทรายคาลาฮารี เมืองที่ว่ากันว่า

---

^๖ การเดินทางครั้งนี้พวกเขาบินจากชายฝั่งแอฟริกา ข้ามคาบสมุทรอาหรับ ทะเลผ่านอิหร่าน
อินเดีย และมาเลเซีย จากนั้นลงไปทางทะเลติมอร์ถึงออสเตรเลีย ต้องใช้เวลาถึงหนึ่งปีในการเตรียมการ
เพื่อให้ได้เอกสารและวีซ่าที่จำเป็นทั้งหมด แอมพวกเขาจึงเจอเข้ากับเชื้อโรคลงกระเพาะเป็นประจำ
และกำหนดการที่เอาแน่ไม่ได้ตลอดทาง “พอลหมดสติไปตอนข้ามทะเลติมอร์ แม็กก็เลยต้องรับช่วงต่อจน
พวกเขาไปถึงออสเตรเลีย เขาฟื้นขึ้นมาก่อนจะลงพื้นพอดี” สกอตต์ ฮัลเดอมัน เล่า “เหนื่อยล้า น่าดู”

ถูกทิ้งร้างทางตอนใต้ของแอฟริกา รูปถ่ายครอบครัวไบบหนึ่งจากหนึ่งในการเดินทางเป็นภาพเด็ก ๆ ที่ห้าคนอยู่กลางแจ้งที่ชนบทของแอฟริกา พวกเขาวมตัวกันอยู่รอบหม้อโลหะไบใหญ่ซึ่งตั้งอยู่บนไว้นถ่านกองไฟที่คุกรุ่น เด็ก ๆ ดูผ่อนคลายขณะนั่งเก้าอี้พับ ไขว่ห้างและอ่านหนังสือ ด้านหลังพวกเขาคือเครื่องบินเบลล์ลันซาซีแดงทับทิม เตินท์ และรถยนต์ ความสงบสบายในภาพนี้ทำให้ไม่เห็นว่าการเดินทางพวกนี้อันตรายแค่ไหน ครั้งหนึ่งบ้านนี้เคยเกิดเหตุรถบรรทุกชนตอไม้จนกันชนทะเลหุ้มล้อ เมื่อติดอยู่ที่ไหนก็ไม่รู้โดยไม่มีเครื่องมือสื่อสารใดๆ โจซัวต้องใช้เวลาสามวันซ่อมรถ ขณะที่ครอบครัวออกล่าหาอาหาร อีกครั้งหนึ่งไฮยีน่ากับเสือดาวมาเดินวนรอบกองไฟในตอนกลางคืน และเข้าวันหนึ่ง ครอบครัวนี้มาพบสิงโตอยู่ห่างจากโต๊ะกลางของพวกเขาแค่สามฟุต โจซัวคว้าสิ่งแรกที่เขาเจอ นั่นคือโคมไฟ สายไปมาแล้วบอกให้สิงโตหนีไป แล้วมันก็หนี⁷

ครอบครัวฮัลเดอมันใช้ชีวิตเสรีนิยมในการเลี้ยงดูลูก ๆ ซึ่งตกทอดมาถึงรุ่นของมัสก์ด้วย ลูก ๆ ของพวกเขาไม่เคยถูกทำโทษ เพราะโจซัวเชื่อว่าพวกเขาจะพบหนทางไปสู่พฤติกรรมที่เหมาะสมได้เอง ตอนที่พ่อกับแม่ออกไปบินครั้งใหญ่ ลูก ๆ ก็ถูกทิ้งไว้ที่บ้านสกอตต์ ฮัลเดอมัน จำไม่ได้ว่าพ่อเคยย่างเท้าเข้าไปในโรงเรียนของเขาสักครั้ง แม้ลูกชายจะเป็นกัปตันทีมรักบี้และสมบุรณ์แบบ “สำหรับเขา ทั้งหมดเป็นแค่เรื่องที่ได้ใจแล้ว” สกอตต์ ฮัลเดอมัน เล่า “เราถูกทิ้งไว้กับภาพจำว่าเราสามารถทำอะไรก็ได้ แต่ต้องตัดสินใจแล้วลงมือ ในแง่นั้น พ่อผมคงภูมิใจในตัวอีลอนมาก”

ฮัลเดอมันเสียชีวิตในปี 1974 ตอนอายุ 72 ปี เขากำลังฝึกเอาเครื่องบินลงและไม่เห็นสายไฟที่เกี่ยวไว้ระหว่งเสาคู่หนึ่ง สายไฟเกี่ยวล้อและพลิกเครื่องบินคว่ำ ฮัลเดอมันคอหัก ตอนนั้นอีลอนยังอยู่ในวัยหัดเดิน แต่ตลอดวัยเด็ก อีลอนได้ยินเรื่องราวมากมายเกี่ยวกับความกล้าหาญของคุณตา และนั่งดูภาพสไลด์นับไม่ถ้วนที่บันทึกการท่องเที่ยวและการเดินทางไปในเขตชนบทของเขา “คุณยายผมเล่าเรื่องต่างๆ ว่าพวกเขาเกือบตายอยู่หลายครั้งตลอดการเดินทาง” มัสก์บอก “พวกเขาบินด้วยเครื่องบินที่ไม่มีอุปกรณ์อะไรเลยจริงๆ ไม่มีแม้แต่วิทยุ และพวกเขาก็ใช้แผนที่ทางบก แทนที่จะเป็นแผนที่ทางอากาศ และบางอันก็ไม่ถูกต้องด้วยซ้ำ คุณตาของผมมีความปรารถนาจะผจญภัยออกสำรวจทำอะไรบ้าง” อีลอนเชื่อมั่นใจว่าการรับความเสี่ยงได้สูงเกินธรรมชาติของเขา คงตกทอดมาจากคุณตาโดยตรง หลายปีหลังดูภาพสไลด์ครั้งสุดท้าย อีลอนพยายามหาและซื้อเครื่องบินเบลล์ลันซาซีแดง แต่ก็หาไม่ได้

⁷ ทั้งโจซัวและวินเป็นนักแม่นปืนที่ประสบความสำเร็จและชนะการแข่งขันยิงปืนระดับชาติ ช่วงกลางทศวรรษ 1950 พวกเขาเข้าที่หนึ่งในการแข่งขันแรลลี่รถยนต์ 8,000 ไมล์จากเคปทาวน์ถึงอัลเจียร์ส เอาชนะมืออาชีพในรถฟอร์ดสแตชั่นแวกอนของพวกเขา

เมย์ มัสก์ แม่ของอีลอน เติบโตขึ้นมาโดยล้อมีไขว้ขาพ่อแม่ของตัวเอง ตอนสาว ๆ เธอได้ชื่อว่าเป็นเด็กเรียน ชอบคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์และทำได้ดีกับการเรียน แต่ตอนอายุ 15 คนก็เริ่มสังเกตเห็นคุณลักษณะด้านอื่นของเธอ เมย์สวยสง่า เธอตัวสูง ผมสีบลอนด์เงิน โหนกแก้มสูง และมีเครื่องหน้าได้รูป ซึ่งทำให้เธอโดดเด่นไม่ว่าจะที่ไหน เพื่อนคนหนึ่งของเธอครอบครัวเปิดโรงเรียนสอนเดินแบบ และเมย์ก็ลงเรียนบางหลักสูตร ตอนสุดสัปดาห์เธอจะไปเดินแฟชั่นโชว์ ถ่ายแบบนิตยสาร บางครั้งก็ไปปรากฏตัวที่บ้านของวุฒิสมาชิกหรือเอกอัครราชทูตเพื่อร่วมงาน และได้เป็นผู้เข้ารอบสุดท้ายในการประกวดมิสเซาท์แอฟริกา (เมย์ยังเป็นนางแบบอยู่ในวัย 60 ปี ปรากฏตัวบนปกนิตยสารอย่าง *นวยอร์ค* และ *แอล* อีกทั้งในมิวสิกวิดีโอของบียอนเซ)

เมย์กับแอร์รอล มัสก์ พ่อของอีลอน เติบโตขึ้นมาในละแวกเดียวกัน พวกเขาเจอกันครั้งแรกตอนที่เมย์ซึ่งเกิดในปี 1948 อายุประมาณ 11 ปี แอร์รอลเป็นเด็กแนวเมื่อเทียบกับความคงแก่เรียนของเมย์ แต่เขาก็แอบชอบเธออยู่หลายปี “เขาตกหลุมรักฉันเพราะเขากับฉัน” เมย์บอก ทั้งคู่ได้ยั่วรักเด็กละเลียดตลอดช่วงที่เรียนมหาวิทยาลัย และตามที่เมย์เล่า แอร์รอลใช้เวลาประมาณ 7 ปีขอเธอแต่งงานอย่างไม่หยุดหย่อน และในที่สุดก็ทำลายความตั้งใจของเธอได้ “เขาไม่เคยเลิกขอแต่งงานเลย” เธอบอก

การแต่งงานของพวกเขาสืบสนุ่นวายตั้งแต่ต้น เมย์ตั้งท้องในช่วงอันนี้มนของทั้งคู่และให้กำเนิดอีลอนวันที่ 28 มิถุนายน 1971 เก้าเดือนกับสองวันหลังจากวันแต่งงาน แม้พวกเขาอาจจะไม่ได้เต็มตัวกับความปีติสุขของการแต่งงาน แต่ทั้งคู่ก็สร้างชีวิตที่ดีของตัวเองในพรทอเรีย แอร์รอลทำงานเป็นวิศวกรไฟฟ้าและเครื่องกล ดูแลโครงการใหญ่อย่างเช่นอาคารสำนักงาน ศูนย์การค้าปลีก เซตพักอาศัย และฐานทัพอากาศ ส่วนเมย์ตั้งกิจการเป็นนักร้องกำหนดอาหาร⁸ ปีเศษหลังจากอีลอนเกิด น้องชายของเขา คิมบัลก็ตามมา และไม่นานหลังจากนั้นก็มียีนสาว ทอสกา

อีลอนแสดงลักษณะทุกประการว่าเป็นเด็กน้อยที่ซี้ดงัย มีพลัง เขาเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้เองอย่างง่ายดาย และเมย์ก็เหมือนแม่หลาย ๆ คน เธอฟันธงว่าลูกชายฉลาดและมีความสามารถเกินวัย “เขาดูจะเข้าใจอะไรได้ไวกว่าเด็กคนอื่น ๆ” เธอบอก ที่เป็นปัญหาก็คืออีลอนดูเหมือนจะเหม่อลอยอยู่หลายครั้ง คนพูดกับเขา แต่ไม่มีอะไรผ่านเข้าไปเวลาเขามองไปไกล ๆ จุดใดจุดหนึ่ง เรื่องนี้เกิดขึ้นบ่อยครั้งจนพ่อแม่ของอีลอนกับบรรดาแพทย์คิดว่าเขาอาจหูหนวก “บางครั้งเขาก็แค่ไม่ได้ยินคุณ” เมย์เล่า คุณหมอทำการทดสอบกับอีลอนหลายอย่าง และเลือกจะตัดต่อมอะดีนอยด์ของเขาออก ซึ่งจะ

---

⁸ Dietician บุคลากรทางการแพทย์ซึ่งทำหน้าที่กำหนดรายการอาหารที่เหมาะสมสำหรับแต่ละบุคคลเพื่อบำบัดโรค – ผู้แปล

พัฒนาการไต่ยีนในเด็ก “แต่มันก็ไม่เปลี่ยนอะไร” เมย์บอก สภาวะของอีลอนเกี่ยวข้องกับ การโยนโยนในหัวเขามากกว่าการทำงานของระบบการไต่ยีน “เขาจมอยู่ในสมองตัวเอง และคุณก็จะเห็นเขาอยู่ในอีกโลกหนึ่ง” เมย์บอก “เขายังเป็นแบบนั้นอยู่ แต่เดี๋ยวนี้ ฉันแค่ปล่อยเขาไปเพราะรู้ว่าเขากำลังออกแบบจรวดใหม่หรืออะไรบางอย่าง”

เด็กคนอื่นตอบสนองต่อสภาพตกอยู่ในภวังค์แบบนี้ไม่ค่อยดีนัก คุณจะกระโดดตบ อยู่ข้างตัวมัสก์หรือตะโกนใส่เขาก็ได้ เขาจะไม่สังเกตด้วยซ้ำ เขาจมอยู่กับความคิด และคนรอบข้างก็ตัดสินใจว่าเขาหยาบคายหรือไม่ก็ประหลาด “ฉันคิดว่าอีลอนแตกต่าง นิดหน่อยอยู่เสมอ แต่แตกต่างแบบคงแก่เรียน” เมย์เล่า “มันไม่ได้ทำให้เพื่อนรักเขา”

สำหรับมัสก์ ช่วงเวลาครุ่นคิดแบบนี้ช่วงอัศจรรย์ ตอนอายุห้าหกขวบ เขาก็พบ วิธีปิดกั้นตัวเองจากโลกแล้วทุ่มเทศมามีทั้งหมดไปกับการทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดได้ ส่วนหนึ่งในความสามารถนี้มีต้นกำเนิดมาจากภาพเสมือนจริงมาก ๆ ที่ในหัวของมัสก์ สร้างขึ้น เขามองเห็นภาพจากดวงตาในหัวได้อย่างชัดเจนและละเอียดขนาดที่เราคง เทียบได้กับภาพวาดทางวิศวกรรมจากซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ในปัจจุบัน “เหมือนกับว่า ส่วนหนึ่งในสมองที่ปกติถูกกันไว้สำหรับกระบวนการมองเห็น ส่วนที่เคยประมวลภาพ ที่เข้ามาทางตาผม ถูกการประมวลความคิดภายในเข้ายึดครองแทน” มัสก์บอก “เดี๋ยวนี้ ผมทำแบบนั้นไม่ได้มากเท่าเดิมแล้ว เพราะมีหลายอย่างที่ผมต้องใส่ใจ แต่ตอนเป็นเด็ก มันเกิดขึ้นบ่อยมาก ส่วนใหญ่ในสมองที่เคยจัดการภาพที่เข้ามาจะชินกับการครุ่นคิด ในใจ” คอมพิวเตอร์จะแย่งงานที่ยากที่สุดไว้ในชิปสองชนิด มีชิปกราฟิกที่จัดการ ประมวลผลภาพจากการถ่ายทอดรายการทีวีหรือวิดีโอเกม กับชิปคำนวณที่จัดการงาน ตามหน้าที่ทั่วไปและการปฏิบัติการทางคณิตศาสตร์ เมื่อเวลาผ่านไป มัสก์ก็สรุปว่าสมอง ของเขาเทียบเท่าชิปกราฟิก มันทำให้เขาสามารถมองสิ่งต่าง ๆ ในโลกได้ทะลุปรุโปร่ง วาดซ้ำขึ้นในหัว แล้วจินตนาการว่ามันจะเปลี่ยนหรือเป็นอย่างไรเมื่อทำปฏิกิริยากับ สิ่งอื่น “สำหรับพวกภาพหรือตัวเลข ผมสามารถประมวลความสัมพันธ์ภายในและ ความสัมพันธ์แบบเป็นขั้นเป็นตอนของพวกเขาได้” มัสก์บอก “ความเร่ง โมเมนตัม พลังงานจลน์ พวกนี้จะได้รับผลกระทบอย่างไรจากสิ่งต่าง ๆ มันปรากฏชัดเจนมาก”

บุคลิกที่โดดเด่นที่สุดส่วนหนึ่งของมัสก์ตอนยังเด็กคือความมุ่งมั่นแน่วแน่ในการอ่าน ตั้งแต่ยังเล็กมาก เขาก็ดูเหมือนจะมีหนังสือติดมือตลอดเวลาแล้ว “ไม่ใช่เรื่องแปลก สำหรับเขาที่จะอ่านวันละสิบชั่วโมง” คิมบัลเล่า “ถ้าเป็นวันสุดสัปดาห์ เขาอ่านจบได้ วันละสองเล่ม” หลายต่อหลายครั้งที่ทั้งครอบครัวไปเดินซื้อของกันอยู่แล้วตระหนักได้ ตรงกลางทางว่าอีลอนหายไป เมย์หรือคิมบัลจะรีบเข้าไปในร้านหนังสือที่ใกล้ที่สุด และจะเจออีลอนอยู่ตรงไหนสักแห่งแถวหลังร้าน นั่งอยู่บนพื้น อ่านหนังสืออยู่ในภวังค์ ของเขา

เมื่ออีลอนโตขึ้น เขาจะเข้าไปในร้านหนังสือตั้งแต่โรงเรียนเลิกตอนบ่ายสองโมง และอยู่ในนั้นจนถึงหกโมงเย็น กระทั่งพ่อแม่กลับจากทำงานถึงบ้าน เขาตะลุยอ่านตั้งแต่นวนิยาย ตามด้วยการ์ตูน แล้วยังสารคดี “บางครั้งพวกเขาก็ไล่ผมออกจากร้าน แต่ส่วนใหญ่แล้วก็ไม่นะ” อีลอนบอก เขายกให้*เดอะคลอว์ดออฟเดอะริงส์* หนังสือชุดสถาบันสถาปนา (Foundation Series) ของไอแซค อสิมอฟ และ*จันทร์อาปฏิวัติ* (*The Moon Is a Harsh Mistress*) ของโรเบิร์ต ไฮน์ไลน์ เป็นหนึ่งในหนังสือโปรด เช่นเดียวกับ*คู่มือท่องกาแล็กซีฉบับนักบิน* (*The Hitchhiker's Guide to the Galaxy*) “ถึงจุดหนึ่งผมไม่มีหนังสือให้อ่านอีกแล้วในห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดแถวบ้าน” มัสก์เล่า “ตอนนั้นน่าจะเกรดสามหรือสี่ ผมพยายามโน้มน้าวบรรณารักษ์ให้ส่งหนังสือให้ผมด้วย จากนั้นผมเลยเริ่มอ่าน*สารานุกรมบริทานิกา* มันมีประโยชน์มากเลย คุณไม่รู้ว่าตัวเองไม่รู้อะไรบ้างหรอก คุณจะตระหนักว่ามันมีสิ่งต่างๆ เหล่านี้อยู่ข้างนอกนั้น”

ที่จริงอีลอนอ่านสารานุกรมจบไปสองชุด เป็นความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ที่ช่วยเขาหาเพื่อนได้น้อยนิด เด็กชายผู้นี้มีความทรงจำแบบภาพถ่าย และสารานุกรมก็เปลี่ยนเขา กลายเป็นโรงงานข้อมูล เขากลายเป็นพวกรู้ไปหมดฉบับคลาสสิก บนโต๊ะทานมื้อค่ำ ทอสกาศึกษาเคยเล่าข้อสงสัยเรื่องระยะห่างจากโลกไปยังดวงจันทร์ แล้วอีลอนก็โพล่งระยะทางตรงเผงทั้งที่วัดจากจุดที่ไกลที่สุดและจุดที่ไกลที่สุดของวงโคจรออกมา “ถ้าเรามีคำถาม ทอสกาศึกษาจะพูดเสมอว่า ‘ถามเด็กอัจฉริยะสิ’” เมย์เล่า “เราถามเขาได้ทุกอย่าง เขาทำได้หมด” อีลอนฉาบหน้าชื่อเสียงความเป็นหนอนหนังสือไว้ภายใต้ท่าทางงอแง “เขาไม่ใช่คนชอบกีฬาทำไร” เมย์บอก

เมย์เล่าเรื่องอีลอนออกไปเล่นนอกบ้านกับพี่น้องและลูกพี่ลูกน้องให้ฟัง ตอนที่หนึ่งในนั้นบันเรื่องกลัวความมืด อีลอนก็อธิบายว่า “ความมืดก็แค่การไม่มีแสงเท่านั้น” ซึ่งไม่ได้ช่วยให้เด็กที่กลัวมันใจขึ้นเลย ตอนยังเด็ก ความปรารถนาจะแก้ความเข้าใจผิดของใครๆ อย่างไม่หยุดหย่อนและท่าทางกวนโมโหของเขาทำให้เด็กคนอื่นๆ ตีตัวออกห่าง และทำให้เขาเรียนรู้สึกโดดเดี่ยว อีลอนคิดแบบชื่อๆ ว่าคนจะดีใจเมื่อได้ฟังข้อบกพร่องในความคิดของตัวเอง “เด็กๆ ไม่ชอบคำตอบแบบนี้” เมย์บอก “พวกเขาจะพูดว่า ‘อีลอน เราจะไม่เล่นกับนายอีกต่อไปแล้ว’” ในฐานะแม่ฉันเสียใจมาก เพราะฉันคิดว่าเขาต้องการเพื่อน คิมบัลกับทอสกาศึกษาเพื่อนมาที่บ้าน แต่อีลอนไม่เคย และเขาก็อยากเล่นกับพวกนั้น แต่เขารุ่งม่งามนะ รู้ไหม” เมย์เคยรบเร้าให้คิมบัลกับทอสกาศึกษาอีลอนเข้ากลุ่มด้วย แต่พวกเขา ก็ตอบกลับแบบที่เด็กๆ จะตอบกัน “แต่แม่ เขาไม่สนุกเลยอะ” แต่เมื่อเขาโตขึ้น อีลอนกลับผูกพันกับพี่น้องและลูกพี่ลูกน้องซึ่งเป็นลูกชายของน้องสาว แม่อย่างรักใคร่แน่นแฟ้น แม้เขาจะเก็บตัวเวลาอยู่ที่โรงเรียน แต่อีลอนก็ชอบออกไปไหนมาไหนกับสมาชิกในครอบครัว และสุดท้ายก็รับหน้าที่เป็นพี่ใหญ่และแกนนำ

ในกลุ่มพวกเขา

ชีวิตในบ้านมัสก์สงบสุขอยู่ชั่วระยะเวลาหนึ่ง ครอบครัวนี้เป็นเจ้าของหนึ่งในบ้านหลังใหญ่ที่สุดในพริทอเรียเพราะความรุ่งโรจน์ในธุรกิจวิศวกรรมของแอร์รอล มีภาพถ่ายใบหนึ่งเป็นรูปลูกๆ ครอบครัวมัสก์สามคนตอนอีลอนอายุประมาณแปดขวบ เป็นรูปเด็กๆ แข็งแรงผอมบอดสามคนนั่งอยู่ข้างกันบนชานบ้านก้ออิฐ โดยมีต้นคริสต์ทรงชื่อดังของพริทอเรียเป็นฉากหลัง อีลอนมีแก้มกลมม้วนและยิ้มกว้าง

จากนั้นไม่นานหลังถ่ายรูปนี้ ครอบครัวก็แตกเป็นเสี่ยง พ่อแม่เขาแยกทางและหย่ากันในปีนั้น เมย์กับลูกๆ ย้ายไปอยู่บ้านตากอากาศของครอบครัวในเคอร์บัน ทางชายฝั่งตะวันออกของแอฟริกาใต้ หลังจากแยกกันอยู่แบบนี้ได้สองปี อีลอนก็ตัดสินใจว่าเขาอยากไปอยู่กับพ่อ “พ่อผมจะเศร้าและเหงา ส่วนแม่ก็มีลูกสามคน แต่เขาไม่มีใครเลย” มัสก์บอก “มันเหมือนไม่ยุติธรรม” สมาชิกบางคนในครอบครัวมัสก์เชื่อในความคิดนี้ว่านิสัยยึดถือตรรกะของอีลอนคือแรงผลักดัน แต่บางคนก็อ้างว่าคอร่า คุณย่าของเขา กดดันเด็กชายผู้นี้อย่างหนัก “ฉันไม่เข้าใจว่าทำไมเขาถึงอยากจะไปจากบ้านแสนสุขหลังนี้ที่ฉันสร้างเพื่อเขา บ้านแสนสุขจริงๆ หลังนี้นะ” เมย์เอ่ย “แต่อีลอนก็เป็นตัวของตัวเอง” จัสติน มัสก์ อดีตภรรยาและแม่ของลูกทั้งห้าคนของอีลอนเคยให้ทฤษฎีว่าอีลอนเปรียบเหมือนตัวผู้จำฝูงของบ้านมากกว่า และเขาก็ไม่เอาอารมณ์เข้ามาปะปนกับการตัดสินใจ “ฉันไม่คิดว่าเขาสนิทกับพ่อแม่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นพิเศษ” จัสตินบอกระหว่างบรรยายถึงครอบครัวมัสก์ว่าเย็นชาและไม่ได้รักใคร่กลมเกลียว ตอนหลังคิมบัลก็เลือกมาอยู่กับแอร์รอลด้วย โดยบอกง่ายๆ ว่าตามธรรมชาติแล้ว ลูกชายก็ต้องอยากอยู่กับพ่อ

เมื่อไรก็ตามที่เอ่ยถึงเรื่องแอร์รอลขึ้นมา คนในครอบครัวอีลอนจะปิดปากเงียบ พวกเขาเห็นพ้องว่าเขาไม่ใช่คนที่น่าอยู่ด้วยนัก แต่ก็ปฏิเสธที่จะขยายความ หลังจากนั้นแอร์รอลแต่งงานใหม่ และอีลอนก็มีน้องสาวต่างแม่สองคนซึ่งเขาค่อนข้างหวง อีลอนกับพี่น้องของเขาเหมือนจะตกลงใจว่าจะไม่กล่าวร้ายแอร์รอลให้ใครๆ ฟังเพื่อไม่ให้น้องสาวเสียใจ

ข้อมูลพื้นฐานก็คือ ครอบครัวทางฝั่งแอร์รอลนั้นมีรกรากยาวนานในแอฟริกาใต้ตระกูลมัสก์นั้นสืบสาวการดำรงอยู่ในประเทศย้อนกลับไปได้ถึงประมาณ 200 ปี และมีชื่อในสมุดโทรศัพท์เล่มแรกของพริทอเรีย วอลเตอร์ เฮนรี เจมส์ มัสก์ พ่อของแอร์รอลเป็นสิบเอกของกองทัพ “ผมจำได้ว่าเขาแทบจะไม่พูดเลย” มัสก์เล่า “เขาจะแค่ดื่มวิสกี้และหยุดหงิด และเขาเล่นปริศนาอักษรไขว้เก่งมาก” คอร่า เอมิเลีย มัสก์ แม่ของแอร์รอล เกิดในอังกฤษในครอบครัวที่ขึ้นชื่อเรื่องยีนชาวนุญลาด เธอโอบรับทั้งการเป็นจุดสนใจและหลานๆ ของเธอ คิมบัลบอกว่า “คุณย่าเรามีบุคลิกทรงอำนาจมาก และ

ค่อนข้างเป็นผู้หญิงกล้าได้กล้าเสีย เธอมีอิทธิพลอย่างมากในชีวิตเรา” อีลอนคิดว่าความสัมพันธ์ระหว่างเขากับคอรา หรือที่เขาเรียกว่านาน่า เหนียวแน่นเป็นพิเศษ “หลังจากการหย่า ยาดูแลสุขภาพเยอะมากทีเดียว” เขากล่าว “ยาจะไปปรับผมจากโรงเรียน และผมก็จะอยู่กับยา เล่นสแครปเบิ้ลและอะไรแบบนี้กัน”

มองอย่างผิวเผิน ชีวิตในบ้านแอร์รอลดูจะสุขสบาย เขามีหนังสือเหลือเฟือให้อีลอนได้อ่านเล่มแล้วเล่มเล่า และมีเงินซื้อคอมพิวเตอร์และสิ่งของอย่างอื่นที่อีลอนอยากได้ แอร์รอลพาลูกๆ เดินทางไปต่างประเทศหลายต่อหลายครั้ง “เป็นช่วงเวลาแสนสนุกที่นั่น” คิมบัลบอก “ผมมีความทรงจำสนุกๆ เยอะมากจากตอนนั้น” แอร์รอลทำให้ลูกๆ ปลอบปลื้มกับความเฉลียวฉลาดของเขาและคอยสอนบทเรียนที่ต้องลงมือปฏิบัติจริง อีลอนบอกว่า “พ่อเป็นวิศวกรที่มีพรสวรรค์ เขารู้ว่าสิ่งของที่จับต้องได้ทุกอย่างทำงานอย่างไร” ทั้งอีลอนและคิมบัลถูกบังคับให้ไปเซตงานก่อสร้างของแอร์รอล และเรียนรู้วิธีก่ออิฐ วางท่อประปา ติดหน้าต่าง และเดินสายไฟ “เป็นช่วงเวลาที่ดี” อีลอนกล่าว

คิมบัลบรรยายแอร์รอลว่าเป็นคน “สุดยอดกระตือรือร้นและขี้มวดมาก” เขาจะให้อีลอนกับคิมบัลนั่งลงและเทศนาสามถึงสี่ชั่วโมงโดยที่เด็กๆ ห้ามตอบโต้ เขาดูเหมือนพอใจกับการกวัดขັນเด็กชายทั้งสองและทำลายความบันเทิงใจจากเรื่องสนุกวัยเด็กทั่วไป อีลอนพยายามโน้มน้าวพ่ออยู่บ่อยครั้งให้ย้ายไปอเมริกา และมักจะพูดว่าอีกหน่อยเขาตั้งใจไปอยู่ในสหรัฐฯ แอร์รอลคัดค้านความฝันนี้โดยพยายามสอนบทเรียนให้อีลอน เขาให้แม่บ้านไปที่อื่นแล้วให้อีลอนทำงานบ้านทุกอย่างเอง เพื่อให้รู้ว่าการ “เล่นบทชาวอเมริกัน” นั้นเป็นอย่างไร

แม้อีลอนกับคิมบัลจะปฏิเสธไม่ยอมเล่าเหตุการณ์อย่างชัดเจน แต่เห็นได้ชัดว่าพวกเขาประสบกับบางอย่างที่เลวร้ายและฝังใจในช่วงหลายปีที่อยู่กับพ่อ ทั้งคู่พูดเรื่องต้องทนต่อการทรมานร่างกายบางอย่าง คิมบัลบอกว่า “เขามีเคมีควมรุนแรงบางอย่างแน่นอน ซึ่งผมแน่ใจว่าอีลอนกับผมก็ได้รับสืบทอดมา มันเป็นการเลี้ยงดูที่ทำลายทางอารมณ์อย่างมาก แต่มันก็ทำให้เราเป็นเราทุกวันนี้” เมย์ออกอาการโมโหเมื่อพูดถึงเรื่องแอร์รอล “ไม่มีใครเข้ากับเขาได้” เมย์เล่า “เขาไม่ได้ดีกับทุกคน ฉันไม่อยากเล่าเพราะมันน่ากลัว” รู้ไหม เราแค่ไม่พูดถึงมันนะ เพราะมีเด็กๆ และหลานๆ เกี่ยวข้อง”

เมื่อเขาขอบคุณเกี่ยวกับอีลอน แอร์รอลก็ตอบกลับมาทางอีเมลว่า “อีลอนเป็นเด็กที่มุ่งมั่นและพึ่งพาตนเองอย่างมากตอนอยู่ที่บ้านกับผม เขารักคอมพิวเตอร์มาตั้งแต่ก่อนที่ใครในแอฟริกาใต้จะรู้ว่ามันคืออะไรเสียอีก และความสามารถของเขาก็เป็นที่รับรู้ในวงกว้างตอนเขาอายุ 12” กิจกรรมของอีลอนกับคิมบัลน้องชายในสมัยเด็กและวัยรุ่นนั้นมีมากมายและหลากหลายมากจนยากจะระบุเป็นอย่างไรได้อย่างหนึ่งได้ เพราะพวกเขา

ออกเดินทางไปด้วยกันกับผมทั่วแอฟริกาใต้และทั่วโลกด้วย โดยไปเยือนทุกทวีปอยู่เป็นประจำตั้งแต่อายุ 6 ขวบเป็นต้นมา อีลอนกับน้องชายและน้องสาวเคยเป็นและยังคงเป็นลูกตัวอย่างในทุกๆ ทางที่พ่อคนหนึ่งจะต้องการได้ ผมภาคภูมิใจในความสำเร็จของอีลอนอย่างมาก”

แอร์รอลส่งสำเนาอีเมลนี้ให้อีลอนด้วย และอีลอนก็ห้ามไม่ให้ผมได้ตอบกับพ่อเขา โดยยืนยันว่าการที่ทักเรื่องเหตุการณ์ในอดีตของพ่อเชื่อถือไม่ได้ มัสก์บอกว่า “พ่อเป็นคนประหลาด” แต่เมื่อรบเร้าขอข้อมูลเพิ่มเติม มัสก์ก็หลบเลี่ยง เขาพูดว่า “ถ้าจะพูดว่าผมไม่ได้มีวัยเด็กที่ดีนักก็คงตรงตามความจริงแน่นอน มันอาจฟังดูดี ก็ไม่ได้ไม่ดีไปซะหมดหรอก แต่ก็ไม่ใช่วัยเด็กที่มีความสุขเท่าไร เขาถนัดเรื่องทำให้ชีวิตเป็นทุกข์ เรื่องนั้นแน่นอนเลยละ ไม่ว่าจะสถานการณ์นั้นจะดีแค่ไหน เขาก็ทำให้มันเลวร้ายได้ เขาไม่ใช่คนมีความสุข ไม่รู้สิ...แ-งเอ๊ย...ผมไม่รู้ว่าใครสักคนจะกลายเป็นเหมือนเขาได้อย่างไร ถ้าบอกคุณมากกว่านี้คงจะสร้างปัญหามากไป” อีลอนกับจัสตินสาบานว่าจะไม่อนุญาตให้ลูกๆ ไปเจอแอร์รอล

ตอนอีลอนเกือบ 10 ขวบ เขาเห็นคอมพิวเตอร์เป็นครั้งแรกที่ห้างสรรพสินค้าแซนด์ตันซิตีมอลล์ในโจฮันเนสเบิร์ก “มีร้านขายอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อยู่ร้านหนึ่งที่ยกใหญ่จะทำแต่พวกเครื่องเสียงไฮไฟ แต่แล้วในมุมหนึ่ง พวกเขา ก็เริ่มมีคอมพิวเตอร์สองสามเครื่องมาตั้งไว้” มัสก์เล่า เขาตื่นตะลึงในทันที “มันเหมือนกับ ‘ไว้ว แม่เจ้าไว้ว!’” กับเจ้าเครื่องนี้ที่โปรแกรมให้ทำตามคำสั่งของแต่ละคนได้ “ผมต้องมีให้ได้ แล้วผมก็ไปติดต่อให้ซื้อคอมพิวเตอร์” มัสก์บอก แล้วไม่นานเขาก็ได้เป็นเจ้าของ Commodore VIC-20 คอมพิวเตอร์ในครัวเรือนยอดนิยมที่วางขายในปี 1980 คอมพิวเตอร์ของอีลอนมาพร้อมหน่วยความจำ 5 กิโลไบต์และคู่มือภาษาโปรแกรมเบสิก (BASIC) “น่าจะต้องใช้เวลาประมาณหกเดือนถึงจะศึกษาบทเรียนทั้งหมดจบ” อีลอนเล่า “แต่ผมย่ำคิดย่ำทำสุดขีดอยู่กับมัน และได้รุ่งอยู่สามวันโดยไม่นอนเลยจนทำทุกอย่างได้หมด มันเหมือนเป็นของที่สุดยอดจนห้ามใจไม่อยู่ที่สุดเท่าที่ผมเคยเห็นมาเลย” แม้จะเป็นวิศวกร แต่พ่อของมัสก์กลับออกจะต่อต้านเทคโนโลยีและไม่สนใจเครื่องนี้ อีลอนเล่าว่า “พ่อบอกว่ามันมีไว้แค่เล่นเกม และเราไม่มีทางทำงานวิศวกรรมจริงๆ ในนั้นได้หรอก ผมเลยตอบไปแค่ว่า ‘ก็แล้วแต่ฮะ’”

แม้จะติดหนังสือและหมกมุ่นกับคอมพิวเตอร์ใหม่ แต่อีลอนก็พาคิมบัลกับลูกพี่ลูกน้อง (ลูกๆ ของเคย์) ทั้งรัสส์, ลินดอน และปีเตอร์ ไรฟ์ ออกไปผจญภัยอยู่ค่อนข้างบ่อย มีอยู่ปีหนึ่งพวกเขาเล่นขายไอ้ฮีสเตอร์ไปตามบ้านในละแวกที่อยู่ ไซพวกนั้นไม่ได้ตกแต่งสวยงามอะไรนัก แต่พวกเด็กชายก็เพิ่มราคาไปสองสามร้อยเปอร์เซ็นต์สำหรับเพื่อนบ้านผู้มั่งคั่ง อีลอนยังเป็นหัวหอกในการทำระเบิดและจรวดทำเองด้วย แอฟริกาใต้

ไม่ได้มีชุดอุปกรณ์ประกอบจรวดที่นิยมกันในหมู่ผู้ชื่นชอบทำงานอดิเรก ดังนั้นอีลอนจึงสร้างส่วนประกอบทางเคมีของเขาขึ้นมาเองและใส่ลงในกระป๋อง “น่าสังเกตรวมี่สิ่งต่างๆ มากแต่ไหนที่คุณเอามาทำให้ระเบิดได้” อีลอนกล่าว “ดินประสิว กำมะถัน และถ่าน คือส่วนผสมพื้นฐานของดินปืน ทีนี้ถ้าคุณผสมกรดเข้มข้นเข้ากับต่างเข้มข้น ปกติแล้วมันจะปลดปล่อยพลังงานออกมาเยอะมาก คลอรีนเกิดกับน้ำมันเบรคนั้นน่าประทับใจทีเดียว โชคดีที่ผมยังมีนิ้วมือครบ” ถ้าไม่ได้ยุ่งกับระเบิด พวกเด็กผู้ชายจะใส่เสื้อผ้าหลายๆ ชิ้นกับแว่นนัยวิสัยแล้วยังเป็นอึดลมใส่กัน อีลอนกับคิมบัลเคยแข่งมอเตอร์ไซค์วิบากกันในลานทราย จนกระทั่งคิมบัลกระเด็นหลุดจากรถไปกระแทกเข้ากับรั้วลวดหนามด้วยหลายปีผ่านไป พี่น้องบ้านนี้ก็จริงจังกับงานอดิเรกเป็นผู้ประกอบการมากขึ้น กระทั่งครั้งหนึ่งเคยพยายามจะเริ่มทำลานตู้วิดีโอเกมด้วยซ้ำ พวกเด็กชายเลือกสถานที่สำหรับตั้งลานเกมตู้ ได้สัญญาเช่า แล้วเริ่มจัดการกระบวนการขออนุญาตสำหรับธุรกิจของพวกเขา โดยที่ไม่มีพ่อแม่คนไหนรู้เรื่อง สุดท้ายพวกเขาต้องให้ใครสักคนที่อายุเกิน 18 ปีเซ็นเอกสารทางกฎหมาย และทั้งพ่อของพี่น้องโรฟี่และแอร์วอลต่างก็ไม่ช่วย แม้จะใช้เวลาไปถึงสองทศวรรษจากตอนนั้น แต่ในที่สุดอีลอนกับพี่น้องโรฟี่ก็ได้ทำธุรกิจร่วมกัน

การกระทำที่กล้าหาญที่สุดของพวกเขาอาจเป็นการเดินทางระหว่างฟริทอเรียกับโจฮันเนสเบิร์ก ในช่วงทศวรรษ 1980 แอฟริกาใต้เรียกว่าเป็นสถานที่อันตรายอย่างร้ายกาจ และการเดินทาง 35 ไมล์โดยรถไฟที่เชื่อมฟริทอเรียกับโจฮันเนสเบิร์กก็ขึ้นชื่อว่า เป็นหนึ่งในการเดินทางที่อันตรายยิ่งกว่าที่ใดในโลก คิมบัลยกให้การเดินทางโดยรถไฟเป็นประสบการณ์ที่หล่อหลอมเขาและอีลอน “แอฟริกาใต้ไม่ใช่ที่ที่อยู่ง่าย และนั่นก็ส่งผลกับคุณ เราได้เห็นความรุนแรงจริงๆ มันเป็นส่วนหนึ่งของการเติบโตมาแบบไม่ปกติ ประสบการณ์บ้าคลั่งระดับนี้เปลี่ยนวิธีที่คุณมองความเสี่ยงไปเลย คุณไม่ได้โตขึ้นโดยคิดว่าการหางานเป็นเรื่องยากแล้ว มันไม่น่าสนใจพอ”

พวกเด็กชายมีอายุระหว่างประมาณ 13-16 ปี และตระเวนร่วมงานเลี้ยงต่างๆ อีกทั้งร่วมผจญภัยตามแบบฉบับพวกคลั่งคอมพิวเตอร์ในโจฮันเนสเบิร์ก ในการเดินทางช่วงสั้นๆ ครั้งหนึ่ง พวกเขาไปร่วมการแข่งขันเกมด้นเจียนส์แอนด์ตราคอนส์ “เราเป็นพวกเด็กเนิร์ดชั้นเยี่ยม” มัสก์บอก พวกเด็กชายคลั่งไคล้เกมสวมบพาทนี่มาก ซึ่งในเกมต้องมีคนหนึ่งช่วยสร้างบรรยากาศให้กับการแข่งโดยจินตนาการแล้วก็บรรยายฉากออกมา “นายเข้าไปในห้องห้องหนึ่ง มีหีบใบหนึ่งอยู่ตรงมุมห้อง นายจะทำอะไร...นายเปิดหีบ แล้วมันก็ติดกับดักให้ทำงาน กอบลินเป็นสิบๆ หลุดออกมา” อีลอนรับบทด้นเจียนมาสเตอร์ได้ยอดเยี่ยม และจดจำเนื้อหาที่ให้รายละเอียดเรื่องพลังของปีศาจกับตัวละครอื่นๆ ได้ “ภายใต้การนำของอีลอน เราสวมบพาทได้เยี่ยมมากและชนะการแข่งขัน” ปีเตอร์ โรฟี่

เล่า “การจะชนะได้ต้องมีจินตนาการเหลือเชื่อ และอีลอนก็สร้างบรรยากาศให้คนหลงใหล และเกิดแรงบันดาลใจ”

แต่อีลอนที่เพื่อนๆ เขาเจอที่โรงเรียนห่างไกลจากการสร้างแรงบันดาลใจอยู่มาก ช่วงมัธยมต้นกับมัธยมปลายอีลอนย้ายโรงเรียนอยู่สองแห่ง เขาใช้เวลาเกรดแปดกับเกรดเก้าเท่าๆ กันอยู่ในโรงเรียนไบรอันส์ตันไฮสกูล บ่ายวันหนึ่งตอนที่อีลอนกับคิมบัล กำลังนั่งกินข้าวอยู่บนบันไดชั้นสูงสุดของชั้นพัก เด็กผู้ชายคนหนึ่งก็ตัดสินใจจะไล่ล่าตัวอีลอน “จริงๆ ผมกำลังหลบแกนี่อยู่ ซึ่งแ-งตามล่าผมโดยที่ไม่รู้เลยว่าแ-งทำไม ผมคิดว่าผมคงบังเอิญชนหมอนี่เข้าตอนประชุมรวมเข้าวันนั้น และเขาก็โมโหอย่างแรง” เด็กชายคนนั้นยังมาข้างหลังมัล์ก เตะเขาเข้าที่ศิระชะ และผลักเขาลงจากบันได มัล์กร่วงลงมาตลอดความสูงทั้งชั้น และเด็กชายอีกจำนวนหนึ่งก็ต่อยเขา บางคนเตะเข้าที่สี่ข้างมัล์ก และหัวใจก็จับศิระชะเขาโขกกับพื้น “พวกนั้นแ-งโรคจิต” มัล์กเล่า “ผมสลบไปเลย” คิมบัลมองดูด้วยความหวาดผวาและห่วงชีวิตของอีลอน เขาถลันลงบันไดมาเจอว่าหน้าของอีลอนบวมและชอกเลือด “เขาดูเหมือนคนที่เพิ่งโดนต่อยบนเวทีมวย” คิมบัลบอก จากนั้นอีลอนก็ไปนอนโรงพยาบาล “ประมาณอาทิตย์หนึ่งกว่าผมจะกลับไปโรงเรียนได้” มัล์กกล่าว (ในระหว่างการแถลงข่าวเมื่อปี 2013 อีลอนเปิดเผยว่าเขาต้องทำศัลยกรรมจมูกเพื่อแก้ไขผลกระทบเรื้อรังจากการทำร้ายครั้งนี้)

ตลอดสามสี่ปีนั้น มัล์กต้องผจญเด็กอันธพาลกลุ่มนี้ไล่ล่าอย่างไม่หยุดหย่อน พวกนั้นเลยเถิดถึงขนาดทำร้ายเด็กชายคนหนึ่งที่มีมัสกถือว่าเป็นเพื่อนสนิทจนเด็กคนนั้นตกลงจะเลิกไปไหนมาไหนกับมัล์ก เขาเล่าว่า “ยิ่งกว่านั้น พวกนั้นจับเขา พวกนั้นแ-งจับเพื่อนสนิทผมไป เพื่อล่อให้ผมออกจากที่ซ่อน พวกมันจะได้ซ้อมผม และแ-งเจ็บมาก” ขณะเล่าเรื่องส่วนนี้ ดวงตาของมัล์กรื่นขึ้นและเสียงก็สั่น “ไม่รู้ทำไม พวกนั้นตัดสินใจว่าต้องเป็นผม แล้วพวกเขาก็ตามล่าผมไม่เลิก นั่นทำให้การโตขึ้นมาเป็นเรื่องยาก ตลอดหลายปีนั้นมันไม่มีช่วงเว้นว่างเลย คุณโดนไล่ล่าจากพวกอันธพาลที่โรงเรียนที่พยายามจะซ้อมผมจนน่วม แล้วพอกลับมาบ้าน มันก็เลวร้ายไม่ต่างกัน มันเหมือนเรื่องสยองที่ไม่จบสิ้น”

มัล์กใช้เวลาช่วงท้ายสุดของมัธยมปลายที่พริทอเรียบอยส์ไฮสกูล ตอนนั้นเขาโตเร็วแบบพรวดพราด ประกอบกับความประพฤติโดยทั่วไปของเด็กนักเรียนที่นั่นดีกว่าที่ผ่านมา ทำให้ชีวิตของเขาพอทนมากขึ้น แม้โดยคำจำกัดความแล้วจะเป็นโรงเรียนรัฐ แต่พริทอเรียบอยส์ในช่วงร้อยปีหลังเป็นเหมือนโรงเรียนเอกชนมากกว่า เป็นที่ที่คุณจะส่งเด็กหนุ่มไปเรียนเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับเข้าออกซฟอร์ดหรือแคมบริดจ์

พวกเด็กชายจากห้องของมัล์กจำได้ว่าเขาเป็นนักเรียนที่เป็นมิตร เยียบๆ ไม่โดดเด่น ตีออน พรินสลุ ที่นั่งอยู่หลังอีลอนในบางวิชาบอกว่า “มีเด็กผู้ชายอยู่สี่ห้าคนที่ถือว่าฉลาด

ที่สุด อีลอนไม่ได้เป็นหนึ่งในนั้น” เด็กชายอีกครั้งโหลก็ให้ความเห็นแบบเดียวกันนี้ อีกทั้งยังตั้งข้อสังเกตว่า การที่มัสก์ไม่สนใจกีฬาทำให้เขาถูกทิ้งให้โดดเดี่ยวท่ามกลางวัฒนธรรมคลั่งกีฬาของที่นี่ “พูดตามตรงนะ ไม่มีวีแววเลยว่าเขาจะกลายเป็นเศรษฐีพันล้าน” ก็เดียน โฟรี เพื่อนร่วมชั้นอีกคนกล่าว “เขาไม่เคยอยู่ในตำแหน่งผู้นำของโรงเรียน ผมค่อนข้างประหลาดใจที่เห็นว่าเกิดอะไรขึ้นกับเขา”

แม้มัสก์จะไม่มีเพื่อนสนิทเลยสักคนที่โรงเรียน แต่ความสนใจที่ค่อนข้างแหวกแนวของเขาก็ทิ้งความประทับใจเอาไว้อย่างหนึ่ง เด็กชายคนหนึ่งชื่อเท็ด วู้ด จำได้ว่ามัสก์เอาจรวดจำลองมาที่โรงเรียนและระเบิดมันระหว่างช่วงพัก นี่ไม่ใช่คำใบ้เดียวของเขาที่บ่งบอกถึงความทะเยอทะยาน ระหว่างการได้วาทีในวิชาวิทยาศาสตร์ อีลอนเป็นจุดสนใจจากการบ่นว่าเชื้อเพลิงฟอสซิลและสนับสนุนพลังงานแสงอาทิตย์ ซึ่งเกือบเหมือนการลวงเกินสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในประเทศที่ทุ่มเทให้กับการชุดทรัพยากรธรรมชาติของโลก “เขามีทัศนะแนวแน่ต่อเรื่องต่างๆ” วู้ดกล่าว เทอเรนซี เบเนีย เพื่อนร่วมห้องที่ยังติดต่อกับอีลอนตลอดหลายปีอ้างว่า มัสก์เริ่มจินตนาการเรื่องการสร้างอาณานิคมบนดาวดวงอื่นตอนอยู่มัธยมปลายด้วย

การตระหนักถึงอนาคตอีกเรื่องหนึ่งคือตอนที่อีลอนกับคิมบัลคุยกันนอกตึกช่วงพักระหว่างคาบเรียน แล้ววู้ดเข้ามาขัดและถามว่าพวกเขาทำอะไรกัน “พวกเขาบอกว่า ‘เรากำลังคุยกันว่าจำเป็นไหมที่ต้องมีธนาคารสาขาในอุตสาหกรรมการเงิน และเราจะเปลี่ยนไปเป็นธนาคารแบบไม่ต้องใช้กระดาษรีเปล่า’ ผมจำได้ว่าคิดว่านั้นเป็นความคิดเห็นที่แปลกประหลาดมาก แต่ก็ตอบไปว่า ‘ใช่ แบบนั้นยอดไปเลย’”

แม้มัสก์อาจจะไม่ได้อยู่ในกลุ่มหัวกะทิด้านวิชาการในชั้น แต่เขาก็เป็นหนึ่งในนักเรียนไม่กี่คนที่เกรดดีและมีความสนใจที่เจ้าตัวออกปากเองมากพอที่จะได้รับเลือกเข้าหลักสูตรคอมพิวเตอร์ขั้นทดลอง นักเรียนจะถูกเลือกจากหลายๆโรงเรียนและพามาเรียนภาษาโปรแกรมเบสิก (BASIC) โคบอล (COBOL) และพาสกาล (Pascal) นอกจากจะชอบเรื่องเทคโนโลยีเหล่านี้แล้ว มัสก์ยังรักในนวนิยายวิทยาศาสตร์และเรื่องลึกลับจินตนาการ เขาเคยลองเขียนเรื่องราวเกี่ยวกับมังกรและสิ่งมีชีวิตเหนือธรรมชาติต่างๆ ด้วย “ผมอยากเขียนอะไรแบบ*ลอร์ดออฟเดอะริงส์*” เขาบอก

เมย์มองช่วงหลายปีในสมัยมัธยมปลายนี้ผ่านสายตาคนเป็นแม่ และเล่าเรื่องราวมากมายของมัสก์ที่แสดงความสามารถทางวิชาการได้อย่างยอดเยี่ยม เธอบอกว่าวิดีโอเกมที่เขาเขียนขึ้นสร้างความประทับใจให้นักเทคนิคที่มีประสบการณ์มากกว่าและแก่กว่าเขา เขาทำข้อสอบคณิตศาสตร์ขั้นเหนือขึ้นไปจากที่ตัวเองเรียนได้ดี และมีความจำอันเหลือเชื่อ เหตุผลเดียวที่เขาไม่ได้อันดับสูงกว่าเด็กคนอื่นๆ คือเขาไม่สนใจงานที่โรงเรียนสั่ง

มัสก์มองว่า “ผมแค่เห็นว่า ‘ผมต้องได้เกรดเท่าไรเพื่อไปถึงจุดที่อยากไป’ มีวิชาบังคับหลายวิชาเช่นภาษาแอฟริกัน⁹ และผมไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องเรียน มันดูตลก ผมได้เกรดแค่พอผ่านและไม่เห็นเป็นไร แต่วิชาพวกพิลึกกับคอมพิวเตอร์ผมได้เกรดสูงที่สุดเท่าที่จะทำได้ในวิชาเหล่านั้น มันต้องมีเหตุผลรองรับเรื่องเกรด ผมเล่นวิดีโอเกม เขียนซอฟต์แวร์ และอ่านหนังสือ ดีกว่าพยายามให้ได้เอโดยไม่มีเหตุผลให้ต้องได้เอ ผมจำได้ว่าสอบตกหลายวิชาตอนเกรดสี่กับห้า แล้วแฟนของแม่ก็บอกว่าผมต้องเข้าชั้นถ้าสอบไม่ผ่าน ผมไม่รู้เลยจริงๆ ว่าต้องผ่านวิชาต่างๆ ถึงเลื่อนชั้นได้ หลังจากนั้นผมก็ได้เกรดดีที่สุดในห้อง”

ตอนอายุ 17 ปี มัสก์ออกจากแอฟริกาใต้ไปยังแคนาดา เขาเล่าถึงการเดินทางนี้อยู่บ่อยครั้งในสื่อ และหลักๆ ก็อิงตามแรงจูงใจสองอย่างในการหนีมา ฉบับสั้นคือมัสก์อยากเข้ามหาวิทยาลัยให้เร็วที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ และใช้แคนาดาเป็นจุดแวะพัก เพราะมีบรรพบุรุษเป็นชาวแคนาดา ส่วนเรื่องราวการหลบหนีฉบับที่สองซึ่งมัสก์อ้างถึงเกี่ยวข้องกับจิตสำนึกต่อสังคมมากกว่า แอฟริกาใต้ในตอนนั้นต้องการทหารเกณฑ์ มัสก์อยากเลี่ยงการเข้าร่วมกับกองทัพ เขาบอกว่าเพราะนั่นจะบีบให้เขามีส่วนร่วมในระบบการปกครองแบบแบ่งแยกสีผิว

เรื่องที่แทบจะไม่ถูกกล่าวถึงเลยคือ มัสก์เข้าเรียนมหาวิทยาลัยพริทอเรียอยู่ห้าเดือนก่อนเขาจะมุ่งหน้าออกผจญภัยครั้งใหญ่ เขาเริ่มเรียนต่อสาขาฟิสิกส์และวิศวกรรม แต่ไม่ได้กระตือรือร้นอะไรและไม่นานก็ออกจากมหาวิทยาลัย มัสก์อธิบายว่าช่วงเวลาในมหาวิทยาลัยเป็นเพียงสิ่งที่เขาทำระหว่างรอการเตรียมเอกสารขอสัญชาติแคนาดา นอกจากจะเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตเขาที่ไม่ได้สลักสำคัญแล้ว การที่มัสก์ไปเรียนแกนๆ เพื่อเลี่ยงการเกณฑ์ทหารยังบั่นทอนเรื่องราวการผจญภัยวัยหนุ่มอันลึกซึ้งที่เขาชอบเล่าด้วย ซึ่งน่าจะเพราะเหตุนี้เอง ช่วงที่อยู่ในมหาวิทยาลัยพริทอเรียนี้ถึงไม่เคยปรากฏ

กระนั้นก็ไร้ข้อกังขาว่า ในระดับสัญชาติญาณมัสก์ถูกกำหนดให้ไปสหรัฐอเมริกาแล้ว ความหลงใหลในคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีตั้งแต่ไหนแต่ไรของมัสก์หล่อหลอมความสนใจอันแรงกล้าในซิลิคอนแวลลีย์ และการเดินทางไปต่างประเทศก็สนับสนุนความคิดว่าอเมริกาเป็นที่ที่จะทำได้สำเร็จ ตรงกันข้ามกับแอฟริกาใต้ที่มีโอกาสน้อยกว่ามากสำหรับจิตวิญญาณผู้ประกอบการ ดังที่คิมบัลเปรียบว่า “แอฟริกาใต้เป็นเหมือนคุกสำหรับคนอย่างอีลอน”

⁹ Afrikaans คือภาษาที่พูดกันในแอฟริกาใต้ – ผู้แปล

โอกาสหลบหนีของมัสก์มาถึงพร้อมการเปลี่ยนแปลงกฎหมายที่อนุญาตให้เมย์ส่งต่อสัญชาติแคนาดาให้ลูกๆ ตัวเองได้ มัสก์เริ่มค้นคว้าวิธีเตรียมเอกสารให้เสร็จสมบูรณ์สำหรับกระบวนการนี้ในทันที ใช้เวลาเกือบหนึ่งปีกว่าจะได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาลแคนาดาและได้รับพาสปอร์ตแคนาดา “ตอนนั้นเองที่อีลอนพูดว่า ‘ผมจะไปแคนาดา’” เมย์เล่า ในสมัยยังไม่มีอินเทอร์เน็ต มัสก์ต้องปวดใจรออยู่สามสัปดาห์ถึงจะได้ตั๋วเครื่องบิน เมื่อตัวมาถึง เขาก็จากบ้านไปอย่างไม่หวนกลับโดยไม่ลังเล

“

บุคลิกที่โดดเด่นที่สุดส่วนหนึ่งของมัสก์ตอนยังเด็ก
คือความมุ่งมั่นแน่วแน่ในการอ่าน
ตั้งแต่ยังเล็กมาก
เขาก็ดูเหมือนจะมีหนังสือติดมือตลอดเวลาแล้ว

”